

דברי הכנסת

הישיבה המאה-ושישים-ושתיים של הכנסת הארבע-עשרה

יום שני, ז' בטבת התשנ"ח (5 בינואר 1998)

ירושלים, הכנסת, שעה 14:03

תוכן העניינים

הצעת חוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1998 (תיקוני חקיקה), התשנ"ח-1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת התקציב לשנת הכספים 1998

(קריאה שנייה)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת התקציב לשנת הכספים 1998

(קריאה שנייה)

הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1998, התשנ"ח-1998

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

שאלות ותשובות

המלצת לסייר בכנסייה המורמונית

אזור המלונות בעין-בוקק

אזורי עדיפות לאומית לתיירות

מענקים להשקעות בתיירות

הצעת חוק משפחות חד-הוריות (תיקון מס' 2), התשנ"ח-1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק מתן מידע על יכולת הפירעון של עוסק, התשנ"ח-1997

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1998

(תיקוני חקיקה), התשנ"ח-1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ד' תיכון:

היום יום שני, ז' בטבת התשנ"ח, 5 בינואר 1998. הישיבה מתחדשת.

חבר הכנסת שחל ביקש להציע הצעה לסדר הדין, על-פי סעיף 51. אני רוצה שתדע, שאנחנו הנחנו את החלטת בג"ץ על שולחן חברי הכנסת, כך שכל מי שרוצה לקרוא יכול לקרוא את החלטה, אין צורך לדבר.

משה שחל (העבודה):

אני מבקש להעיר הערה, לפני ההצבעה.

היו"ר ד' תיכון:

שנייה אחת, לא יותר.

משה שחל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על העובדה שהחלטת בג"ץ בעניינו של חבר הכנסת איתן כבל הונחה על שולחן חברי הכנסת. אני מפנה את תשומת הלב לך, שכאשר בית-המשפט ביקש להפנות את תשומת לבם של חברי הכנסת, הוא לא עשה זאת מפני שאין לחברי הכנסת מה לקרוא. הוא למעשה אמר לחברי הכנסת: דעו לכם שקיימת סכנה שההסכם הוא בלתי חוקי. על כן ביקשתי להוסיף לחברי הכנסת, שידעו כי קיימת אפשרות כזאת, והרגע הזה הוא רגע לפני האחרון להימנע ממעשה שנוגד את החוק, כי בג"ץ עלול לתת החלטה שפוסלת לגמרי את ההסכמים.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני חבר הכנסת שחל, לשם כך הנחנו את החלטת בית-המשפט על שולחן חברי הכנסת. ההנחה היא, שכל חבר כנסת יודע לקרוא.

אני מבקש מחברי ועדת ההסכמות לגשת אלי.

להלן סדרי הדיון, כפי שנקבעו על-ידי ועדת ההסכמות לפני חצי דקה. אנחנו ניגשים להצבעה בכל מה שקשור בחוק ההסדרים. נצביע בקריאה שנייה על פרק ו', לאחר מכן נעבור להצבעה בקריאה שלישית. לאחר מכן יתקיים דיון של שעה בהצעת חוק התקציב ובהסתייגויות, על-פי חלוקת זמנים שקבעה ועדת ההצבעות. בתום שעה נחל להצביע על ההסתייגויות לחוק התקציב, מה שנקרא "עלה-הורד".

ההצבעה הראשונה, הצעת החוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1998 (תיקוני חקיקה). פרק ו': ביטוח בריאות ממלכתי, הצבעה שמית.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אנחנו מחזיקים נוסח ישן.

היו"ר ד' תיכון:

זה הונח ביום חמישי.

חיים אורון (מרצ):

אתה מחזיק נוסח אחד ואנחנו נוסח אחר.

היו"ר ד' תיכון:

עורכת-הדין אנה שניידר, בואי לכאן.

רבותי, אנחנו מתחילים בהצבעות על פרק ו': ביטוח בריאות ממלכתי. ההצבעה היא בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה. כל אלה שאין להם אישור מיוחד להיכנס לכאן, לא נכנסים היום.

מזכיר הכנסת א' האן:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

יולי-יואל אדלשטיין – בעד; רפאל אדרי – אינו נוכח; אהוד אולמרט – בעד.

חיים אורון (מרצ):

על מה מצביעים?

הי"ר ד' תיכון:

אמרתי, ואני חוזר ואומר, פרק ו': ביטוח בריאות ממלכתי, נוסח הוועדה, בקריאה שנייה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה עם ההסתייגויות?

הי"ר ד' תיכון:

אמרתם שאתם מורידים את ההסתייגויות. סליחה, נפסיק לרגע. בוא אלי, חבר הכנסת אורון, עם חבר הכנסת שטרית.

רבותי, מאחר שיש אי-הבנות בוועדת ההסכמות, אנחנו ניגשים להצבעה על ההסתייגויות. לכותרת הפרק, הסתייגות קבוצת אורון – הצבעה אישית.

חיים אורון (מרצ):

אני מוריד את ההסתייגות.

הי"ר ד' תיכון:

אתה רוצה הצבעה שמית?

חיים אורון (מרצ):

אני לא רוצה הצבעה שמית.

היו"ר ד' תיכון:

לסעיף 11(2), הסתייגות חבר הכנסת הירשזון יורדת. הסתייגות קבוצת שוחט: הסעיף יימחק. הצבעה שמית בבקשה.

מזכיר הכנסת א' האן:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

יולי-יואל אדלשטיין – נגד; רפאל אדרי – בעד; אהוד אולמרט – אינו נוכח; אורי אור – בעד; חיים אורון – בעד; אפי אושעיה – בעד; דוד אזולאי – נגד; דליה איציק – בעד; מיכאל איתן – נגד; רפאל איתן – נגד; רפאל אלול – בעד; בנימין אלון – נגד; טלב אלסאנע – בעד; זאב בנימין בגין – נגד; פיני בדש – נגד; זאב בוים – נגד; יגאל ביבי – נגד; יוסף ביילין – בעד; נעמי בלומנטל – נגד; בנימין בן-אליעזר – אינו נוכח; אליהו בן-מנחם – בעד; שלמה בן-עמי – אינו נוכח; שמריהו בן-צור – נגד; שלמה בניזרי – נגד; רומן ברונפמן – נגד; עוזי ברעם – בעד; אהוד ברק – בעד; עזמי בשארה – בעד; תמר גוז'נסקי – בעד; מיכה גולדמן – בעד; אלי גולדשמידט – בעד; אריה גמליאל – נגד; משה גפני – נגד; עבד-אלמאלכ דהאמשה – בעד; נסים דהן – נגד; חיים דיין – נגד; יעל דיין – בעד; עבד-אלוהב דראושה – בעד; אריה דרעי – אינו נוכח; אברהם הירשזון – נגד; שמואל הלפרט – נגד; זבולון המר – אינו נוכח; צחי הנגבי – נגד; צבי הנדל – נגד; יהודה הראל – נגד; צבי ויינברג – נגד; שבח וייס – בעד; יצחק וקנין – נגד; רחבעם זאבי – נגד; נסים זוללי – בעד; עמנואל זיסמן – נגד; אליעזר זנדברג – נגד; נעמי חזן – בעד; תאופיק חטיב – בעד; דוד טל – נגד; סאלח טריף – בעד; יונה יהב – בעד; שאול יהלום – נגד; אברהם יחזקאל – בעד; אליהו ישי – נגד; איתן כבל – בעד; יצחק כהן – נגד; רן כהן – בעד; רענן כהן – בעד; יוסי כץ – בעד; לימור לבנת – נגד; אלכסנדר לובוצקי – נגד; דוד לוי – בעד; יצחק לוי – נגד; מקסים לוי – בעד; עוזי לנדאו – נגד; סופה לנדבר – בעד; יהודה לנקרי – בעד; ענת מאור – בעד; אדיסו מאסלה – בעד; דוד מגן – בעד; האשם מחאמיד – אינו נוכח; חגי מירום – בעד; נואף מסאלחה – בעד; יהושע מצא – נגד; יצחק מרדכי – נגד; דן מרידור – נגד; מיכאל נודלמן – נגד; בנימין נתניהו – נגד; מרינה סולודקין – נגד; ניסן סלומינסקי – נגד; סאלח סלים – בעד; אפרים סנה – בעד; אחמד סעד – בעד; גדעון עזרא – נגד; שאול עמור – נגד; אברהם פורז – נמנע; חנן פורת – נגד; אופיר פינס-פז – בעד; משה פלד – נגד; רפאל פנחסי – נגד; מאיר פרוש – נגד; שמעון פרס – בעד; עמיר פרץ – בעד; וליד צאדק חאג'י-יחיא – בעד; דוד צוקר – בעד; אביגדור קהלני – אינו נוכח; מיכאל קליינר – אינו נוכח.

היו"ר ד' תיכון:

הוא יקרא עוד הפעם את השמות, בסדר.

מזכיר הכנסת א' האן:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

בנימין בן-אליעזר – בעד.

הי"ר ד' תיכון:

תרשמו את בנימין בן-אליעזר – בעד.

מזכיר הכנסת א' האן:

(קורא בשמות חברי ההכנסת)

משה קצב – נגד; דוד ראם – אינו נוכח; אברהם רביץ – נגד; אמנון רובינשטיין – בעד; ראובן ריבלין – אינו נוכח; חיים רמון – בעד; אבנר חי שאקי – נגד; אברהם שוחט – בעד; משה שחל – בעד; מאיר שטרית – נגד; יורי שטרן – נגד; סילבן שלום – נגד; שלום שמחון – בעד; אריאל שרון – נגד; יוסי שריד – בעד; נתן שרנסקי – נגד; דן תיכון – נגד.

הי"ר ד' תיכון:

רבתי, נא לשבת. לאחר מכן תתקיימנה הצבעות אלקטרוניות. תקרא עוד הפעם בבקשה.

מזכיר הכנסת א' האן:

(קורא בשמות חברי ההכנסת)

אהוד אולמרט – נגד; שלמה בן-עמי – אינו נוכח; אריה דרעי – נגד; זבולון המר – אינו נוכח; האשם מחאמיד – אינו נוכח; אביגדור קהלני – אינו נוכח; מיכאל קליינר – אינו נוכח; דוד ראם – אינו נוכח; ראובן ריבלין – נגד.

זה הכול. האם יש מישהו שלא קראתי בשמו והוא לא הצביע? אין, תודה רבה.

הי"ר ד' תיכון:

ההצבעה הסתיימה. שלא תהיינה אי-הבנות. נא לשבת.

רבתי, בעד – 53, נגד – 60. ההסתייגות לא נתקבלה. אני ממשיך בהצבעות.

קבוצת אורון וקבוצת גוז'נסקי ל-11א. מה לעשות?

קריאה:

להוריד.

היור"ד' תיכון:

קבוצת גוז'נסקי וקבוצת אורון. אני בעמוד 2. חבר הכנסת מיכה גולדמן, להוריד?

קריאה:

להוריד.

היור"ד' תיכון:

קבוצת שוחט. עמוד 3.

קריאה:

להוריד.

היור"ד' תיכון:

שלום שמחון, גוז'נסקי, אורון.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

רפי אלול. לא שמעתי, רפי אלול.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

להוריד. לסעיף 11(3) – קבוצת שוחט וקבוצת אורון.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

אלול, גוז'נסקי.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

אנו עוברים ל-11(4). יצחק כהן, קבוצת אורון, קבוצת גוז'נסקי, קבוצת שטרית.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

אורי אור. להוריד.

קבוצת אורון עם קבוצת הירשזון.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

מיכה גולדמן, שלום שמחון.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

קבוצת אורון, קבוצת גוז'נסקי, עמוד 7.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

קבוצת אורון, קבוצת גוז'נסקי, קבוצת שוחט, קבוצת פינס. להוריד. בן-אליעזר.

קריאה:

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

קבוצת אורון, קבוצת גוז'נסקי, בסוף עמוד 8.

חיים אורון (מרצ):

להצביע.

הי"ר ד' תיכון:

להצביע. איזה?

רבותי, אנו ניגשים להצבעה אלקטרונית. ההסתייגות בתחתית עמוד 8. קבוצת אורון, קבוצת גוז'נסקי וחבר הכנסת עמיר פרץ. אפשר להצביע – בעד, נגד ונמנע.

הצבעה מס' 1

בעד ההסתייגות – 54

נגד – 60

נמנעים – 1

ההסתייגות של קבוצת חבר הכנסת ח' אורון, של קבוצת חברת הכנסת ת' גוז'נסקי ושל חבר הכנסת ע' פרץ לסעיף 11(5) לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

ההסתייגות לא נתקבלה. גם בהצבעה שמית נאמר לי שהיה נמנע אחד. להוסיף אותו.

אנחנו בעמוד 9.

חיים אורון (מרצ):

עמוד 13. ההסתייגות של פינס על חד-הוריות.

היו"ר ד' תיכון:

עמוד 13 בתחתית העמוד. ההצבעה היא אלקטרונית. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד ההסתייגות – 53

נגד – 57

נמנעים – 1

ההסתייגות של חבר הכנסת א' פינס-פז לסעיף 11(5) לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 53, נגד – 57, נמנע אחד. ההסתייגות לא נתקבלה.

יעל דיין (העבודה):

ישראל בעלייה, השר שרנסקי, אמהות חד-הוריות.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת יעל דיין, אנחנו מצביעים. חברת הכנסת דליה איציק, כשאנחנו מצביעים לא מדברים.

יעל דיין (העבודה):

אני מבקשת סליחה.

סופה לנדבר (העבודה):

אצלי זה לא פועל. צרף את הקול שלי לאופוזיציה.

הי"ר ד' תיכון:

טוב, זה לא משנה.

חבר הכנסת אפרים סנה, חבר הכנסת אברהם שוחט.

רבותי, אנו ניגשים להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת אברהם שוחט. מי בעד? מי נגד? מי נמנע? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 3

בעד ההסתייגות – 55

נגד – 60

נמנעים – 1

ההסתייגות של חבר הכנסת א' שוחט לסעיף 11(5) לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת חיים אורון, כשמצביעים לא מדברים.

בעד – 55, נגד – 60. ההסתייגות לא נתקבלה.

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, מה קורה אתו? מוריד. מיכה גולדמן? תשמע, חבר הכנסת חיים אורון, אני מדבר אליך עכשיו ואתה תלך אתי. חבר הכנסת מיכה גולדמן. להוריד.

קריאה:

הי"ר ד' תיכון:

בסדר.

הסתייגותו של חבר הכנסת מיכאל קליינר. מי בעד? מי נגד? מי נמנע? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 4

בעד ההסתייגות – 53

נגד – 60

נמנעים – 2

ההסתייגות של חבר הכנסת מ' קליינר לסעיף 11(5) לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 53, נגד – 60, שני נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

סעיף 11(6). קבוצת אורון.

חיים אורון (מרצ):

אפשר לעבור עד הסוף.

הי"ר ד' תיכון:

עד הסוף? רבותי, תחליטו. אם אני מתקדם עד הסוף, לא אחזור.

חיים אורון (מרצ):

עד הסוף.

הי"ר ד' תיכון:

רבותי, אני ניגש להצבעה על כל הסעיף, כולל אחר הסעיף. על כל הפרק, על כל פרק ו'. רבותי, אני חוזר: על-פי נוסח הוועדה – אלקטרונית, כן? בעד? נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 5

בעד סעיפים 11-16, כהצעת הוועדה – 60

נגד – 55

נמנעים – 1

סעיפים 11-16, כהצעת הוועדה, נתקבלו.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 60, נגד – 55, נמנע אחד, הפרק התקבל בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה.

אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, האם אני יכול לעבור להצבעה בקריאה שלישית על חוק ההסדרים?

אברהם רביץ (יו"ר ועדת הכספים):

אני צריך לחשוב על זה?

הי"ר ד' תיכון:

אתה צריך לחשוב, כי אם אתה לא אומר לי, אני דוחה בשבוע.

רבותי, מאחר שהתקבלה הסתייגות, על-פי התקנון אני צריך להמתין שבוע ימים, אלא אם אתה מאפשר לי לעבור.

אברהם רביץ (יו"ר ועדת הכספים):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

ואתה מאפשר לי.

חיים אורון (מרצ):

לא התקבלה אף הסתייגות.

מיכה גולדמן (העבודה):

התקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת החוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1998, בקריאה שלישית.

הצבעה מס' 6

בעד החוק – 59

נגד – 55

נמנעים – 1

חוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1998 (תיקוני חקיקה),
התשנ"ח-1997, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 59, נגד – 55, נמנע אחד. החוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת
הכספים 1998 (תיקוני חקיקה) אושר בקריאה שלישית.

רבותי, ההצבעות מתחדשות בדיוק ב-15:30. אני חוזר ואומר: ב-15:30 אנחנו מחדשים את הדיון.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

רבותי חברי הכנסת, אני מזמין עכשיו את מזכיר הכנסת להכריז הכרזה.

מזכיר הכנסת א' האן:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

החלטת בית-המשפט העליון המתייחסת להסכם בדבר שינוי הקריטריונים של משרד הבינוי והשיכון
לזכאות לדירה בשכירות בשיכון הציבורי (בג"ץ 1/98, חבר הכנסת איתן כבל נגד ראש הממשלה
ואחרים).

החלטת ועדת הכנסת בדבר שכר חברי הכנסת (שכירת משרדים – הוראת שעה), התשנ"ח-1998.

לדיון מוקדם: הצעת חוק התפזרות הכנסת הארבע-עשרה, התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת חיים
אורון וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – תנאי בן זוגו של ראש הממשלה),
מאת חבר הכנסת אופיר פינס-פז; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – סייג להסכם בין שתי הסיעות
הגדולות), מאת חברת הכנסת נעמי חזן; הצעת חוק ההתיישנות (תיקון – סמכות להאריך מועדים),
התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת אברהם הירשזון ודוד מגן; הצעת חוק המפלגות (תיקון – חובת

קיום בחירות מקדימות), התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת רענן כהן ומאיר שטרית; הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (תיקון – השוואת מעמד מפלגה המהווה חלק מסיעה בכנסת), התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת אליעזר זנדברג ומיכאל קליינר; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – הארכת מועד בחירות), מאת חברת הכנסת דליה איציק; הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון – בחירות בבתי-אבות), התשנ"ח-1998, מאת חברת הכנסת נעמי חזן; הצעת חוק החזרת תושבי בירעם ואקרית לבתיהם, התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת סאלח סלים, האשם מחאמיד, תמר גוז'נסקי, עזמי בשארה ואחמד סעד; הצעת חוק האזרחות (תיקון – אזרחות מכוח לידה), התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת סאלח סלים, האשם מחאמיד, תמר גוז'נסקי, עזמי בשארה ואחמד סעד; הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון – מימון בחירת ראש הממשלה), התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת משה שחל ורענן כהן; הצעת חוק יום הזיכרון ליצחק רבין (תיקון – תפילת אזכרה במשכן הכנסת), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת שמריהו בן-צור; הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – הענקת זכויות בנייה חלופיות לבעל בניין המיועד לשימור), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק להגנת חיית הבר (תיקון – העלאת שיעורי האגרה לרשיון ציד), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון – נציב אכיפת החוק בישראל), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון – פטור בתקופת מעבר), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון – עדכון קנסות), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת שמריהו בן-צור. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה למזכיר הכנסת.

הצעת התקציב לשנת הכספים 1998

(קריאה שנייה)

היו"ר ש' וייס:

חברים, אנחנו פותחים בדיון קצר ותמציתי מאוד. נא להקפיד על לוח הזמנים. ראשון הדוברים – חבר הכנסת אברהם שוחט. עשר דקות לרשותך.

חגי מירום (העבודה):

יש לו חמש דקות.

היו"ר ש' וייס:

חמש דקות, אומר לי חבר הכנסת חגי מירום. כנראה אתה מתחלק עם עוד מישהו.

אברהם שוחט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אנחנו נמצאים בסיכום של שבועיים ארוכים, שאין להם תקדים במסגרת הכנסת מאז כינונה, של דיון תקציבי אשר בו אזרחי ישראל ראו את הממשלה במלוא בושטה, במלוא חרפתה, כאשר הדבר הסתיים במשבר, עם התפטרותו של שר החוץ.

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בייגה שוחט, רק שנייה – הזמן על חשבון הבית – חברי הכנסת, זה דיון חשוב, ואני מבקש לא להפריע. מי שיש לו עניינים אחרים, יואיל בטובו להסדיר אותם מחוץ לאולם המליאה. אני מאוד מבקש.

אברהם שוחט (העבודה):

כפי שאני אומר, אנחנו מסכמים היום בהצבעות, כאשר הממשלה יוצאת מרוטה מהחוקים שהיא הביאה, כאשר האופוזיציה, בצירוף גורמים שונים מהקואליציה – בעצם ריסקו את הדברים האמיתיים והבסיסיים שהובאו בחוק הבריאות, שהובאו בחוק ההסדרים, בקצבאות הילדים. היינו עדים למחזה שלא היה כמותו, כאשר מעל הדוכן הזה עמד שר האוצר וקרא אותם דברים שניתנו למפלגות לאחר סחטנות איומה, מתוך סקטוריאליזם נוראה, ואני ממש מברך את בית-המשפט העליון, שלפחות בפסק ביניים עצר אחד מהדברים החמורים והקשים ביותר, של מתן העדפה בדירות בשכירות לאלה שאינם משרתים בצבא, שחיים על חשבון המדינה, מקבלים הבטחת הכנסה, ועכשיו גם רצו לתת להם דיור בשכירות, תוך אפליה מובהקת של אזרחים אחרים במדינת ישראל, בהם כאלה שמשרתים בצבא ומחרפים את נפשם.

אני רוצה להתייחס במלה נוספת לדברים שאמר אתמול בשידור בטלוויזיה ראש הממשלה, וחזר ואמר את הדברים כמה פעמים גם כאן. אני רוצה לקבוע באופן חד-משמעי, ודברי אינם מסתמכים על רצון פוליטי אלא על נתונים ברורים וחד-משמעיים, שבארבע השנים שבהן שלטנו הצלחנו להזיז את המשק קדימה – בצמיחה, בהשקעות בחינוך, בייבוא משקיעים זרים, בפיתוח, ללא כל השוואה לאסון הכלכלי שמתרחש אצלנו עכשיו. ועומד ראש הממשלה, פה בדוכן, ואתמול בטלוויזיה, ואומר: השאירו לנו ב-1996 ירושה של 15 מיליארד שקל גירעון.

אני רוצה שחברי הכנסת ידעו, אדוני היושב-ראש, שכל שנה בשנים הטובות של המשק הישראלי, הגירעון שעומדים עליו הוא בערך 10 מיליארדי שקל, ובהתאם לכללים בעולם, בערך 2.5%–3% תוצר. ראש הממשלה יודע, שכאשר הוא אומר – השארתם לנו 14 מיליארד שקל, הוא איננו מדייק, הוא מזייף, הוא מסית ואומר דברים לא נכונים. הוא חוזר על זה פעם אחר פעם, בריטואל קבוע, אבל, אני אומר לכם במלוא האחריות, במלוא האחריות ובמלוא הכנות, שהדברים האלה כנראה מונחים על מנת לצייר תמונה עגומה, כאשר אנחנו יודעים שהדברים לגמרי הפוכים.

כדאי להוסיף כאן מלה נוספת – כאשר קיבלנו את הממשלה, אדוני היושב-ראש, בקיץ 1992, הגירעון של שנת 1992 במחירים של היום היה קרוב ל-17 מיליארד שקל. אבל, ראש הממשלה חוזר על זה ואומר את זה, והוא יודע שאמירתו היא אמירה לא נכונה מבחינה מהותית.

חברת הכנסת בלומנטל, הדברים החשובים אלה שיעורי האבטלה, זו העובדה שבארבע שנים נוצרו כמעט חצי מיליון מקומות עבודה, בערך 110,000 מקומות עבודה כל שנה. האם שאלת את עצמך, הגברת בלומנטל, כמה מקומות עבודה נוצרו ב-1997? אני אגיד לך. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 25,000 מקומות עבודה – מול ממוצע של 110,000 מקומות עבודה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

צריכים לתקן את כל מה שהיה.

אברהם שוחט (העבודה):

לא צריך לתקן, תאמיני לי, שום דבר.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

הלוואי שהיינו מקבלים את הקופה נקייה.

אברהם שוחט (העבודה):

אני הסברתי לך את מהות הגירעון, איך עומד כאן ראש הממשלה, משקר ביודעין.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

לא נכון.

אברהם שוחט (העבודה):

משקר ביודעין, שכן כל שנה יש גירעון של 10 ושל 11 מיליארד שקל. זה בנוי בתקציב, זה חלק מהתקציב. אבל הוא יודע את זה, וכדי לעשות רושם שיש משהו – – –

חיים אורון (מרצ):

למה לעשות רושם? "לבלף".

אברהם שוחט (העבודה):

"לבלף", לשקר.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אנחנו יודעים לאן הלכו הכספים.

אברהם שוחט (העבודה):

הגברת בלומנטל, כדאי לך להיות רצינית. הרי את חברת כנסת טובה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אני מאוד רצינית.

אברהם שוחט (העבודה):

הרי את חברת כנסת טובה. כדאי לך לפתוח ספר תקציב של שנת 1992, 1993. בשנת 1992, בשנה האחרונה שבה הייתם בשלטון, הגירעון עמד על 17 מיליארד.

אני חוזר ואומר – ראש הממשלה ידוע בעובדה שהוא אומר אמת: הוא אומר אמת לחבריו, הוא אומר אמת לשריו.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

רק אמר אמת, אין לי בעיה עם אמירות האמת.

אברהם שוחט (העבודה):

הוא אומר אמת למפלגתו, הוא אומר אמת לנשיא קלינטון, הוא פשוט לא יכול להוציא מלת שקר מפיו. את זה הוא לא יכול.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

סוף סוף – – – אני ממש מאושרת.

אברהם שוחט (העבודה):

הוא לא יכול, הוא לא יכול. זה גורם לו לעוויתות כשהוא אומר מלת שקר.

אני אומר לכם, רבותי, השיטה הזאת של זיוף, של העמדה לא נכונה של דברים, של מניפולציה, זאת שיטה שלא יכולה להחזיק מעמד. אני מאוד מקווה, שהחזיון, כפי שהיה בסוף השנה הזאת – דרך אגב, הגברת בלומנטל, אני זוכר אותך, בהיותי שר אוצר, עולה למקום הזה בשעה 00:15 ואומרת: אין למדינת ישראל תקציב. הילדים שלי, כך אמרת, מסתכלים בטלוויזיה, אין תקציב. זה היה בדיוק רבע שעה אחרי 31 בדצמבר. אני מקווה שאת יודעת לספור כמה רבעי שעות עברו בחמשת הימים האלה.

אפי אושעיה (העבודה):

רפאל פנחסי (ש"ס):

אז לא היה חוק של שלושה חודשים. היום יש חוק שאפשר לעשות זאת שלושה חודשים יותר מאוחר.

אברהם שוחט (העבודה):

בסדר, אבל היא מאוד דאגה.

היו"ר ש' וייס:

אני מתאר לעצמי שחברת הכנסת בלומנטל השאירה גם כסף כיס לרבע שעה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

הילדים שלי גדלו – – –

אברהם שוחט (העבודה):

אני יכול להגיד לך, שאנחנו נמצאים בפי-500 רבעי שעות מכפי שהיה אז. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת שוחט. חבר הכנסת מאיר שטרית – חמש דקות, ואחריו – נראה מי.

חגי מירום (העבודה):

למה לא חבר הכנסת אהוד ברק?

היו"ר ש' וייס:

רגע, חבר הכנסת שטרית. אנחנו חילקנו את הזמן, כנראה בהסכמה, לשתי מנות של חמש דקות, בסדר?

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אני לא רוצה להביך אף אחד.

רפאל פנחסי (ש"ס):

– – – היתה ועדת הסכמות

היו"ר ש' וייס:

אני אברר מייד. חבר הכנסת חגי מירום, אתה מוועדת ההסכמות.

קריאה:

גם אני.

היו"ר ש' וייס:

גם אתה. חבר הכנסת ברק, רק שנייה. לא נעים לי, אבל פה בלבול אותי החברים. אני פעלתי בתום לב.

אהוד ברק (העבודה):

אין בעיה, דבר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אהוד ברק, בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לארג' עד הסוף.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו נקיים אחר כך בירור יסודי בשאלת הסדר. עכשיו עומד כבר על הבמה חבר כנסת.

רפאל פנחסי (ש"ס):

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת פנחסי, מה אתה כועס?

היור'ר ש' וייס:

אני מציע שיהיה סדר בכל מקום. גמרנו, חבר הכנסת פנחסי, זה לא נאה. עומד אדם על הבמה. חבר הכנסת פנחסי, מספיק, את הבירורים תעשו אחר כך. בבקשה, אדוני.

אהוד ברק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לכל אורך דיוני התקציב אני שואל את עצמי, מהי הסיבה לכך שהממשלה הזאת איננה מסוגלת להביא בפני מדינת ישראל ובפני הכנסת תקציב יותר רציני, יותר פתוח, שמסוגל גם לפתור בעיות ולא רק לדבר עליהן.

התשובה שלי היא, שיש קשר עמוק בין מה שקורה בכלכלה הישראלית לבין מה שקורה בתהליך המדיני. נתניהו הבטיח לנו שלום בטוח, בינתיים אין שלום וגם אין ביטחון, אבל גם הכלכלה הישראלית, בפעם הראשונה בעשר שנים, הניבה, במקום גידול שהוא בין הגבוהים בעולם, צמיחה שלילית של התוצר לנפש, או למעשה ירידה בתוצר לנפש, של חצי אחוז.

הסיבה הנראית לי, שמשום-מה נעלמת מעיני הממשלה הזאת, היא המשוואה הכי יסודית והכי פשוטה של המקרו-כלכלה. כאשר לא מתקיים בסביבה כמו שלנו תהליך מדיני נחרץ, לא מתקיימת הסביבה העסקית שמעודדת פעילות, אין ביטחון, תקציב הביטחון גדל, אין השקעות, אין תיירות, הכנסות המדינה יורדות, הצמיחה נעצרת, מיתון נעשה כמעט הכרחי, וכפועל יוצא מכך – אין כסף לממשלה לממן את סגירת הפערים החברתיים, את הטיפול בשכונות, את הטיפול במובטלים, את הטיפול במערכת הבריאות, את הבאת השוויון לאזרחים הערבים.

ממשלה אטומה ומשותקת, שהפסיקה לדבר אמת אל הציבור, מובילה את המדינה בדרך לא דרך. נפגעים העולים, נפגעות המשפחות החד-הוריות, נפגעים ההוסטלים, נפגעים הקשישים, נפגעת מערכת הבריאות, שמפסיקה להיות מערכת שוויונית, נפגעים החיילים המשוחררים. היום אחר הצהריים, פה, לפני הכנסת, ראינו התכנסות של סטודנטים בוחרים נתניהו ובוחרים פרס מהבחירות האחרונות, אנשי כל המפלגות, מצביעי כל המפלגות, שמאוחדים בתביעתם שמדינת ישראל תעשה אתם צדק, שהממשלה תיתן צדק ושוויון להם מול קבוצות אחרות, מועדפות משיקולי לחץ.

אין סיבה שחיילים משוחררים ואין סיבה שסטודנטים לא ייהנו משוויון במדינה. אין סיבה שמכל מערכות החינוך, לרבות מערכות חינוך שקיבלו תוספות גדולות, נמצא את מערכת החינוך ביישוב הערבי בישראל עם הקטנת תקציב ב-13% דווקא בשנה כזאת. אין שום סיבה שאזרחים צעירים

במדינה לא יטופלו על בסיס שוויוני כולל. אין שום סיבה שלא יהיה לנו שירות לאומי אזרחי כולל לכל אלה ששירות הביטחון איננו קורא להם.

התקציב הזה, בניגוד למה שאמר אתמול ראש הממשלה, לא מייצר מאות מקומות עבודה. אין מקומות עבודה חדשים באופקים, יש רק דיבורים על מקומות עבודה. אין הקטנה של הגירעון, יש רק דיבורים על הקטנה של הגירעון. האבטלה בזמן הממשלה הקודמת ירדה מ-11% ל-6.25%, והיא נמשכת בתנופה למעלה. כל חודש נוספו וכל חודש לכל אורך השנה הזאת ייתוספו אלפי מובטלים במדינת ישראל, אלפי אנשים שמקור פרנסתם נשבר, אלפי אנשים שמאבדים את כבודם. הממשלה הזאת לא הצליחה להביא לצמיחה. היא לא הצליחה ב-1997, ולמיטב הכרתי, למיטב שיפוטם של טובי הכלכלנים, לא תצליח גם ב-1998.

הצעד של דוד לוי קידם בפסיעה אחת את מדינת ישראל לקראת שידוד מערכות. הממשלה של נתניהו הגיעה במהירות שיא למצב של חוסר אמון שאין לו תקדים ולא היה לו תקדים בתולדות המדינה. אחרי הממשלה של רבין ופרס, שהגדילה את תקציב החינוך בכפליים – מ-7.5 מיליארדי שקל למעל 14 מיליארד שקל – שוב אנחנו רואים עצירה בתקציבי החינוך.

אנחנו רואים את הממשלה נכפית, תוך כדי הדיון – אחרי שהיא דנה בתקציב ואחרי שהיא אישרה אותו – היא נכפית פעם אחר פעם לשינויים בתקציב, כשחלק מהטורים מביאים לביטוי לחצים וחוסר כושר עמידה, וחלק מהטורים יש בהם נושאים אמיתיים כואבים מאוד, שהיה טעם לראות אותם ולהבחין בהם מראש ולטפל בהם מראש.

לכן אני שמח ומקדם בברכה את צעדו האמיץ של דוד לוי, שבשם המחאה החברתית, בשם הכבוד ובשם הצורך באמון גם בתוך מערכת פוליטית, החזיר את המנדט והתפטר. צעדו מקדם אותנו עוד פסיעה אחת לכיוון בחירות חדשות, לכיוון ממשלה שתחזיר למדינה את מה שכל כך חסר לה בשנתיים האחרונות: שתחזיר לממשלה אמינות, שתחזיר לממשלה מעשים, שתחזיר לממשלה תנופה; שתביא למדינת ישראל ממשלה שיהיו בה אמינות במקום אחיזת עיניים, מעשים במקום דיבורים ותנופה במקום שיתוק.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת ברק. חבר הכנסת רפאל פנחסי, אתה התחלפת עם חבר הכנסת שטרית. אחריו – חבר הכנסת שטרית. בבקשה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראשית, אני רוצה להודות לחבר הכנסת שטרית שהסכים שאדבר לפניו. בוועדת ההסכמות הסכמנו, ששתי המפלגות הגדולות מדברות עשר דקות, אבל גם בהצעות אי-אמון מחלקים בצורה כזאת, שאחד מדבר חמש דקות בהתחלה, ואחד בסוף. אם זמני לא היה לחוץ, לא הייתי מבקש את זה; יש אזכרה לאמי.

היו"ר ש' וייס:

עד עכשיו אפילו לא מדדתי את זמנך.

רפאל פנחסי (ש"ס):

תודה רבה.

אני רוצה להתייחס לנושא התקציב. לפני יומיים, לא בשבת אלא במוצאי-שבת, היה לי ריאיון ברדיו, ונשאלתי איפה ש"ס בכל החלוקה שדיבר עליה פה שר האוצר כשעמד פה והודיע על כל ההסכמות עם כל המפלגות. הוא לא הזכיר את סיעת ש"ס ומה ההסכם אתה, וכי הסעיף היחיד שהוא הזכיר היה הסיכום עם שר העבודה והרווחה שיהיו 75 מיליון שקל לילדים בסיכון. תשובתי היתה, שהפעם ש"ס לא הלכה רק על הסקטור שלה והמקורבים אליה אלא היא דאגה לכלל עם ישראל.

בין הדברים שהודענו עליהם כשהתקציב עבר בקריאה ראשונה – שאנחנו ניאבק שלקראת הקריאה השנייה והשלישית יבוטלו הקיצוצים בקצבאות ילדים ושחוק הבריאות אכן לא יפגע בשכבות החלשות. אני שמח, שכאשר התקציב מוגש היום, שתי הגזירות האלה לא נמצאות בו. נאבקנו בקיצוץ בקצבאות ילדים – אף שדובר על הכנסה של 7,000 שקל ומעלה, בשכבות הבינוניות ולא בשכבות החלשות. עמדנו לימין השכבות החלשות כדי שלא יפגעו בקצבאות הילדים. אותו דבר לגבי חוק הבריאות. נאבקנו שהסל הבסיסי יישאר ולא תהיה רפואה לעשירים ורפואה לעניים. כשבא שר האוצר ונתן את ההסכמים עם כל המפלגות, אחד הדברים שהוא הודיע היה, שייתוספו 450 מיליון שקל לתקציב משרד הבריאות לצורך אותם גירעונות או דברים שמשרד הבריאות צריך להתמודד אתם.

עוד דבר שהיה בין הגזירות וחברי תנועת ש"ס בוועדת הכספים דאגו לו היה העניין של הורדת נקודת תוספת ותק. גם זה בוטל. היום התקציב מופיע בלי הנושא הזה.

אחד הדברים החשובים, שהיה פוגע בשכבות הכי חלשות, נגע לנושא של שיכון לאנשים שאין להם דיור, אם אלה דירות נ"ר ואם אלה פתרונות דיור אחרים. בהצעה הראשונה של התקציב היתה אמורה להיות הגבלה של 24 מיליון שקל לוועדה הציבורית העוסקת בזה. בהשתדלות סיעת ש"ס הנושא הזה בוטל, והיום הוועדה הציבורית העליונה במשרד השיכון יכולה להמשיך לפעול בלי הגבלה תקציבית ולפי הצרכים האמיתיים של המשפחות שנזקקות לזה במיוחד. אנחנו שמחים גם על ההישג הזה.

נושא נוסף שנאבקנו עליו, ועדיין לא הגיע לסימום, הוא הנושא של עדכון המשכנתאות. מדי פעם עלינו לפה וזעקנו את זעקתם של הזוגות הצעירים, של המשפחות ברוכות הילדים והעולים, שבמשכנתה שהממשלה מעמידה לרשותם הם לא יכולים להמשיך. שנים רבות לא היה עדכון של המשכנתה, ואנחנו ביקשנו שיגדילו את סכום המשכנתה שיעמוד לרשותם. היתה ועדת-גדיש שהמליצה את המלצותיה. אנחנו נלחמנו וחשבנו שלא יהיה נכון לקבל את ההמלצות של ועדת-גדיש, שמרעה עם אותן שכבות חלשות. אני שמח שהוקמה ועדת שרים שתיתן את דעתה על השאלה, איך להביא לידי פתרון את הבעיה של השכבות החלשות, ואז הזוגות הצעירים, המשפחות ברוכות הילדים והעולים יוכלו לקבל משכנתה מוגדלת ואנשים שמאוד זקוקים לכסף הזה לא ייפגעו.

בדברי בקריאה הראשונה על התקציב ציינתי את הבעיה של יוצאי צבא, ואני רוצה לחזור על זה באוזני שר האוצר. נכון, אנחנו תומכים בזה שיוצאי צבא יקבלו משכנתאות מוגדלות כדי לתת פיצוי לחיילים המשרתים שלוש שנים בצבא. אבל יש מגזר מסוים שבתחילת דרכו, לפני נישואיו, איננו מתגייס לצבא, והוא עושה זאת אחרי נישואיו. הצעתי לתת משכנתה מותנית, וכשהוא בונה את ביתו הוא מתחייב, שבתוך פרק זמן סביר, שלוש עד חמש שנים, הוא יצא לצבא, ואז הוא יהיה זכאי לקבל אותה משכנתה שמקבלים יוצאי צבא.

ההישג החשוב ביותר שהשגנו בחוק ההסדרים היה כשרצו לבטל את המכסה בחוק הגליל. התקבלה פה הסתייגותם של חברי חבר הכנסת וקנין וחבר הכנסת גולדמן. זה לא בוטל, וחוק הגליל קובע שאותם מושבים ועיירות פיתוח יוכלו לקבל בשנת 1998 את מה שהגיע להם וקיבלו בשנים קודמות.

ההישג של ש"ס במיוחד הוא מה שהזכרתי בפתח דברי: נושא ילדים בסיכון שמטופלים על-ידי משרד העבודה והרווחה, שזה הנושא של כל הילדים המפגרים והילדים בפנימיות. המדינה נתנה תוספת של 150 מיליון, שמתחלקים לשניים: 75 מיליון שקל ב-1998, ועוד 75 מיליון שקל ב-1999. באופן כזה, ב-1999 תהיה למשרד העבודה והרווחה בבסיס התקציב תוספת של 150 מיליון שקל, ובזה יוכלו לטפל באותן שכבות חלשות.

אני שמח שהפעם לא יוכלו להצביע עלינו ולהגיד, כמו תמיד, שש"ס היתה סחטנית ובסחטנות העמידה תנאים להצבעתה בתקציב. מראש אמרנו: נתמוך בתקציב, אבל נוציא כל אותן גזירות שפוגעות בשכבות החלשות. אני שמח לעמוד פה היום על הבימה ולבשר לכל עם ישראל – כפי שידוע לכולם וגם נודע מנאומי שר האוצר – שש"ס לא קיבלה שום תקציב מיוחד לסקטור שלה, אלא לכלל ישראל בנושאים של ביטול קצבאות הילדים, בחוק הבריאות, שיישאר בו סל בסיסי, ביטול העניין של הורדת תוספת הוותק, שלא תהיה הגבלה של התקציב בוועדה הציבורית, בנושא המשכנתאות, ביטול הגזירה של חוק הגליל ותוספת תקציב לילדים בסיכון.

אני מקווה שהכנסת תאשר את התקציב בקריאה שנייה ושלישית. כמובן, סיעת ש"ס תתמוך בתקציב כחטיבה אחת, עם כל עשרת חברי הכנסת שלה, ונצא לדרך שבה נוכל להביא רווחה לעם ישראל ביום הזה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת פנחסי. חבר הכנסת מאיר שטרית. חמש דקות לכל נואם. אחריו – חבר הכנסת חנן פורת; אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת חיים אורון. בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו נמצאים, כמובן, ממש זמן קצר לפני ההצבעה על התקציב בקריאה שנייה ושלישית. אני רוצה, אדוני היושב-ראש, מעבר לכל הוויכוחים הפוליטיים, לנצל את ההזדמנות הזאת ולהודות לעמיתי חברי ועדת ההסכמות, בראשם חברי הכנסת חיים אורון, חיים רמון, חגי מירום, רפאל פנחסי, מיכאל קליינר ובייגה שוחט, שלמרות הוויכוחים הפוליטיים בינינו

ולמרות הדיון החרוף בנושא התקציב – זכותה של אפוזיציה להיות חריפה וזכותה של אפוזיציה לתקוף את הממשלה – אני מוכרח, אדוני היושב-ראש, לציין – – –

חיים רמון (העבודה):

בדיעבד היינו מתונים בביקורת.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

נכון.

היו"ר ש' וייס:

אני מוסיף, ברשותך, את חבר הכנסת אושעיה, ששבועיים השגיח עלינו עם משמעת ברזל, יום ולילה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

נכון. אני מבקש להודות לחברים על כך, שלמרות חילוקי הדעות יכולנו בצורה הגונה והוגנת להגיע לסיכומים, פחות או יותר, בהבנה, ואפשרנו לכנסת לעבוד חרף הוויכוחים הגדולים וחרף הכלים שיש בידי כל צד, כמובן, לפעול – גם באפוזיציה וגם בקואליציה. עשינו זאת בהבנה, בלי להזדקק, תודה לאל, לסעיף 131, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

צריך גם להודות לחיים רמון; כל פעם שהוא היה צריך לדבר חמש דקות הוא דיבר עשר ולא 30.

אפי אושעיה (העבודה):

לא קרה מעולם שהוא עמד בזמנים.

היו"ר ש' וייס:

אבל זה היה תמיד מבריק.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כל פעם שביקשתי לרדת קיבלתי פתק: נא להמשיך לדבר, הקהל מבקש.

הי"ר ש' וייס:

בוודאי, אתה יודע כמה טלפונים מהקהל והקהילה?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מנצל את זכות הדיבור כדי להודות לכולם על שיתוף הפעולה, כי זה חשוב ביותר.

עכשיו לתקציב עצמו. אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר, שוודאי שאין שום תקציב מדינה מושלם. אם נאמר את האמת לעצמנו, גם הליכוד וגם העבודה, אף ממשלה לא היתה שמחה מכל התקציב שיש לה. יש מחויבויות לכל ממשלה, יש מגבלות לכל ממשלה בתקציב. אין לממשלה חופש הפעולה הדרוש כדי לעשות תיקונו של עולם. כי אם נודה על האמת, מה שדרוש למדינת ישראל היום בתקציב הוא תקציב על בסיס אפס. זאת אומרת, כאילו אין כלום ומתקצבים הכול מחדש כדי לברר מה בינתיים, במשך השנים, נעשה מיותר לחלוטין ורק ממשיך לחיות מכוח האינרציה ולגדול עם הטייס האוטומטי באופן קבוע.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לך, שאין ספק בלבי שאפילו בתקציב קטן הרבה יותר מהתקציב המונח בפנינו אפשר לתת תשובות טובות יותר למדינת ישראל, לא לסקטור מסוים, גם לחברה, גם לביטחון, גם לחינוך, אם אנחנו מוכנים להרוג את הפרות הקדושות שבמשך שנים קיימות ורועות להן באחו, איש לא נוגע בהן, ואף פעם לא בודקים אם צריך בכלל את הפרות הללו.

אדוני היושב-ראש, אני לא נאיבי לחשוב שממשלה – של הליכוד או של העבודה – יכולה לעשות את המלאכה הזו לבדה. כל עוד המצב בעינו וכל עוד מפלגה אחת נושאת בעול בשותפות קואליציונית עם מפלגות רבות, התפקיד הזה הוא כמעט בלתי אפשרי. הסיכוי היחיד לעשות מהלך כזה הוא אם תיווצר מחדש אותה הסכמה לאומית רחבה בין המפלגות הציוניות הגדולות, ובה אפשר באמת לעשות תיקון עולם.

אני רוצה להביא כדוגמה, אדוני היושב-ראש, את ממשלת שמיר-פרס, כשפרס היה ראש הממשלה ומודעי היה שר האוצר, בתקופה של האינפלציה הענקית הצליחו אז בכשרון, בתמיכה רחבה מאוד של הבית הזה – – –

הי"ר ש' וייס:

ושל ההסתדרות. היתה אז תמיכה מרתקת מאוד של ההסתדרות.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ודאי, בלית ברירה, כי היתה הסכמה רחבה מאוד בבית הזה, זה גם תרם את שלו, והתוצאה היתה, שהם ייצבו את המשק, עצרו את האינפלציה, עשו פיקוח על מחירים. דבר זה שינה במידה רבה את הכיוון של כלכלת ישראל לטובה. אני חושב, שבתחום התקציב, אדוני היושב-ראש, מעולם לא נעשתה עבודה כזו.

אני רוצה לומר, אדוני, יותר מזה. אני חבר ועדת הכספים מאז 1981, כמעט 20 שנה. מזמן שאני מכיר את ועדת הכספים – הדיונים בתקציב בוועדת הכספים מדי שנה הם, לצערי, אותו ריטואל שנתי. אין דיון אמיתי בתקציבי המשרדים. המשרדים לא נדרשים להסביר דבר. לכן הצעתי לא פעם אחת לראשי ועדות הכספים, במקום לדון ולשמוע את הסקירות של כל משרד, כמו ששמענו בכנסת כל שנה מחדש, בואו ניקח כל שנה שני משרדים בלבד, נדון בתקציבם פרוטה לפרוטה, נשמע מהי כל פעולה שהם עושים, נבחן אותה – – –

היו"ר ש' וייס:

מה דעתך, חבר הכנסת שטרית, על רעיון אחר – שאנחנו נעשה משהו בחוק על מנת שהתקציב יונח, נניח אפילו ביוני? נכון שזה יכפה על הממשלה להתחיל בהכנתו במרס. מה פסול בכך? ואז תהיה לנו שהות רבה יותר לדון בו. אם אתה לוקח שני משרדים, יש בכך מידה רבה של מקריות. יכולים להיות מקרים שבהם שבעה משרדים עושים באותה שנת תקציב שינוי חשוב כל כך, שחשוב לוועדת הכספים להתעמק בו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

יכול להיות, אדוני, אבל הניסיון שלי מראה, ששינויים גדולים בתקציב כמעט שלא קורים. היום לא דנים ולו במשרד אחד; לא בשניים, אף לא באחד.

או אלטרנטיבה אחרת, אדוני היושב-ראש – גם דבר זה עלה בכנסת – ליצור ועדה נפרדת שתיקרא ועדת תקציב.

היו"ר ש' וייס:

יש הצעה שלי מלפני עשר שנים. אברהם שפירא ידידנו, שהיה אז יושב-ראש ועדת הכספים, התנגד מאוד והדבר נעצר.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

נכון, כי הוא רצה לשמור את הכוח ביד. אבל אפשר להפריד את ועדת הכספים, לחלק לשתיים, לעשות ועדת תקציב לבד וועדת כספים לבד. ואז ועדת התקציב תשב כל השנה על המדוכה ותוכל לבדוק משרד-משרד, לא רק לאשר את תקציבו אלא גם לעקוב אחרי ביצוע התקציב, כמו שהדבר מקובל בפרלמנטים אחרים בעולם.

אם כבר עוסקים בתיקונים, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לחזור ולומר, שעל רקע הפיליבסטר הארוך שהתנהל בכנסת הזו ובתקציב הזה, עכשיו צריכים, לדעתי, כשהתקציב יאושר היום, להגיע להסכמה בין הליכוד לבין העבודה ובין הסיעות האחרות בבית על מסגרת הדין הנורמטיבית לחוק ההסדרים, ולהגביל את הדין בחוק ההסדרים. עכשיו, כשאין תקציב לפנינו, זה לא נעשה כדי לסתום פיות לאף אחד, ואף אחד לא יודע מי יהיה מחר בממשלה. כשעושים זאת מתוך זווית ראייה כזאת, חזקה על המתדיינים שהתוצאה תהיה טובה.

אני מקווה, שנצא היום, אדוני היושב-ראש, עם תקציב מאושר למדינת ישראל ונוכל לחזור לשגרת ימינו, הכנסת תוכל לחזור לעבודתה השוטפת ולדלג על השלב הזה שעברנו במשך כשלושה שבועות רצופים של תלאות אין-סופיות. תודה, אדוני היושב-ראש.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת שטרית. חבר הכנסת חנן פורת, חמש דקות. אחריו – חבר הכנסת אורון. בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לייחד את דברי דווקא להיבט החברתי שבתקציב. אני רוצה לומר, שבדברים הללו, שיש בהם כל כך הרבה פופוליזם וכל כך הרבה ניצול, לעתים גם ציני, של מצוקת שכבות חלשות וכדומה, צריך לשים לב לא רק לחסר אלא גם להישגים שבמסגרת התקציב הזה, ודווקא לאותם דברים שזכו פה לכל כך הרבה קריאות לעג של המפלגות השותפות לקואליציה, שנתנו כל אחת את חלקה בדרכה שלה – נכון, תוך כדי תשומת לב גם לאותו סקטור שהיא מייצגת בהיבט החברתי.

לא אתחיל במפד"ל, אתחיל דווקא בישראל בעלייה. אני רוצה לומר דבר בשבחה של ישראל בעלייה. אני חושב, שההישגים שהגיעה אליהם ישראל בעלייה – בקנה מידה פרופורציוני, לא של מיליארדים אבל כן של מאות מיליוני שקלים – בנושא של עדכון המשכנתאות, בנושא של דיור מוגן לקשישים, בנושא של שכר דירה לאנשים במצוקה ולעולים, יש בהם הישג מרענן. לא הכול נפתר, אבל יש בהם בוודאי הרבה יותר מאשר הדברים המעוותים, לטעמי, שבועדת-גדיש.

כך גם אני אומר לשבחה של ש"ס, אחותנו לקואליציה. הטיפול בנושא של עבודה ורווחה, של נערים במצוקה וכדומה – יכול להיות תוך כדי תשומת לב לסקטורים מסוימים – הביא להישגים משמעותיים בהיבט חברתי.

יש אנשים שנוטים להפריד בין חינוך לרווחה. בעיני הדברים קשורים זה לזה. אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, ולכם, רבותי חברי הכנסת, שההישג שהגיעה אליו המפד"ל בנושא יום לימודים ארוך, שיתקיים בחסדי השם בלמעלה מ-100 יישובים ברחבי הארץ, חרף התנגדות יושב-ראש הסתדרות המורים משיקולים פוליטיים, עקומים ומעוותים, הוא הישג נכבד מאוד. גם לאותם תחומים שבהם סגרנו דברים עם האוצר על גרעינים חלוציים לעיירות הפיתוח, שמשתלבים שם אינטגרלית ומעלים את הרמה החינוכית שם, יש השלכות חברתיות מרחיקות לכת. לא הכול נפתר.

אני רוצה לומר כאן, מעל במה זו, שאותם 350 מיליון שקל, שכביכול סוכמו עם דוד לוי ואנשיו – גם אם הם לא ניצלו זאת, ובין השאר מפני שהם לא טיפלו כראוי במשך כל אותם ארבעה חודשים שבהם היה נדרש להוביל את הדברים האלה, אלא לאחר נייר עקרונות הם הסתגרו ועשו שלום במרומיהם – 350 מיליון השקלים האלה יצטרכו להיות כפיקדון גם אחרי שיסתיים התקציב. נרצה כולנו להיות מעורבים בכך כדי שהכספים האלה יגיעו למקומות הנכונים וייתנו תשובות על שאלות חברתיות אמיתיות.

ברשותך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר כמה דברים, ואני אומר אותם גם לאופוזיציה. אני זוכר את הזעקה שקמה על הקיצוץ בתקציב החינוך ועל האטימות של הממשלה הזאת, שאינה דואגת לכך. כשבאה סיעת המפד"ל ובמאמץ מרוכז, במשך חודשים, ואני מודיע שארבעה חודשים פעלנו בעניין הזה, כדי להחזיר בעניין זה עטרה ליושנה – באים ואומרים: סחטנים, דורשי המשרדים שלהם וכדומה. לכן, אינני מתפלא על האופוזיציה. הייתי מצפה ליחס קצת יותר הוגן.

הי"ר ש' וייס:

רצית שיגידו עליך "סחתיין" ולא סחטן.

חנן פורת (מפד"ל):

הייתי מצפה. אבל הייתי מצפה בכל זאת ליחס קצת יותר הוגן מהתקשורת, ואולי הציפיות שלנו בעניין זה הן גבוהות מדי. הייתי מצפה שלפחות יבחנו באופן קונקרטי אותם הסכמים קואליציוניים שהיו ידועים לשמצה, וגם אם הם ימצאו בהם כמה דברים סקטוריאליים, הם יוכלו לראות שהנקודות המרכזיות הן בהיבט חברתי.

בהקשר זה אני רוצה לומר משהו. חבל ששר האוצר לא נמצא פה, אבל אני מוכרח לומר משהו למשרד האוצר, ובעיקר לפקידי האוצר. אני לא אוהב גם כן את ההשתלחות בהם. אבל השיטה של האוצר בעניין הזה היא שיטה כל כך מורטת עצבים, כל כך מעוותת, שהיא שגרמה להתבזות שלנו כאן במסגרת הזאת של הכנסת בימים האחרונים. סהדי במרומים, במשך ארבעה חודשים אנחנו גיבשנו תוכנית עבודה של דברים שרצינו להשיג, ואין זו בושה, לשם כך קיימת מפלגה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פורת, זה קצת לא "פייר", אנחנו כל פעם מתלבשים על פקידים.

חנן פורת (מפד"ל):

עזוב את הפקידים. אני מדבר על האוצר. אני מדבר על שר האוצר.

היו"ר ש' וייס:

באמת.

חנן פורת (מפד"ל):

הרשה לי.

היו"ר ש' וייס:

יש אחריות של הקודקוד, של ראש הפירמידה.

חנן פורת (מפד"ל):

כמי שנפגש לפחות עשר פעמים באוצר, התחננו בפניהם: למה להגיע לרגע האחרון? בואו שבו אתנו, נגבש את הדברים, נכניס אותם לבסיס התקציב, נעשה אותם בצורה מסודרת, לא נצטרך אחר כך להגיש ניירות לכנסת, מכיוון שזה יהיה במסגרת בסיס התקציב, כחלק מחוק התקציב. הם במכוון משכו אותנו, הם במכוון סחבו אותנו, הם במכוון יצרו את האווירה, אולי מתוך מחשבה שברגע האחרון נתקפל.

אני מאוד מקווה – ואולי זה אחד הלקחים שאני מבקש שיילמדו לעתיד לבוא – שהשיטה הזאת לא תחזור, ושאותם דברים שבהם נדרש לברר, לגבש ולסדר ייעשו בעוד מועד וייכנסו לבסיס התקציב, כדי שלא נהיה עדים שוב למחזות המבישים הללו.

סוף טוב הכול טוב, ואסיים רק במשפט אחד: אפשר שדווקא הדברים, ואגיד זאת בלשון הצנועה, המתלהמים שהושמעו בימים האחרונים על-ידי סיעת גשר יביאו לגיבושה של הקואליציה ולהעברת התקציב, שגם אם יש בו חסרונות הוא תקציב שיש בו לא מעט רגישות חברתית. תודה.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת פורת. חבר הכנסת חיים אורון. אחריו, אם לא ייתנו לנו את השם חברינו בישראל בעלייה, יהיה חבר הכנסת סעד. חמש דקות.

אפי אושעיה (העבודה):

מי לא ייתן את השם?

הי"ר ש' וייס:

עכשיו היה צריך להיות כאן דובר מישראל בעלייה, אבל עדיין לא קיבלתי את שם הנואם.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אם אני לא טועה, זו פעם שלישית שאני עולה על הדוכן ואומר שזה כנראה הנואם האחרון שלי בנושא התקציב. אני חושב שהפעם בכל זאת זהו הנואם האחרון.

אני רוצה לשאול שאלה, אחרי שהסוף טוב הכול טוב. כנראה באמת הפער בתפיסת העולם ביני לבין חבר הכנסת חנן פורת הוא כל כך גדול, עד שאפילו ההבחנות בין טוב לרע היטשטשו.

ממשלה הגישה תקציב לפני שלושה חודשים, ואני קובע באחריות מלאה, שהדמיון בין התקציב שמאושר כאן היום ובין התקציב שהוגש לכנסת אפילו איננו מקרי. 675 מיליון שקל קרא שר האוצר מעל הדוכן לפני שבוע. 350 מיליון שקל יאמר לנו שר האוצר עוד מעט, כהתחייבות לגשר. ביחד זה כמיליארד שקל. 600 מיליון שקל למשכנתאות תלויים במה שתחליט ועדה עד אמצע פברואר. מה, זה ייווצר יש מאין? 450 מיליון שקל לבריאות רשומים בניירות, לא בתקציב. כולם יודעים שיצטרכו להביא את הכסף. 2 מיליארדי שקל, או 2.5 מיליארדי שקל, אינם כפי שהופיעו בתקציב בראשיתו, כאשר מעולם לא היה מצב שבו הרזרבה כולה חולקה בראשית השנה.

אשר לחוק ההסדרים: אם שר האוצר ואנשי האוצר היו יודעים, שחוק ההסדרים יצא מהכנסת לא ב-31 בדצמבר, אלא ב-5 בינואר, כפי שהוא נכנס לכנסת – הם לא היו מגישים אותו בכלל. כל הנושאים המהותיים לטעמם בחוק ההסדרים עפו החוצה, כגון: קיצוץ בקצבאות ילדים, חיסול סל הבריאות, הטלת מס גולגולת, פגיעה בקצבאות הזיקנה של הגמלאים, של המוסד לביטוח לאומי. חבר הכנסת חנן פורת, ממשלה שמציעה הצעה כזאת ואתם שתקתם, היא אטומה.

חנן פורת (מפד"ל):

איזו הצעה?

חיים אורון (מרצ):

ההצעה שמקצצים 17% בקצבאות הזיקנה של הגמלאים. וזה ירד לא בגללכם. זה ירד למרות המפד"ל.

חנן פורת (מפד"ל):

תסלח לי.

חיים אורון (מרצ):

תסלח לי, סלח לי.

חנן פורת (מפד"ל):

צבי הנדל היה שותף למלחמה הזאת.

חיים אורון (מרצ):

תשאל אותו אחר כך. טוב? תשאל אותו. למה שאגיד לך דברים לא נכונים עליו?

חנן פורת (מפד"ל):

הוא אמר לי.

חיים אורון (מרצ):

אהה, הוא אמר לך. הוא אמר לך. הוא אמר לך. אותו עניין, רק דבר אחד.

אדוני היושב-ראש, איזו ממשלה יצאה מהתקציב הזה? באמת השאלה היתה שדוד לוי לא ניהל נכון את ענייניו הקואליציוניים?

הי"ר ש' וייס:

אבל הכנסת יצאה חזקה.

חיים אורון (מרצ):

או שראש הממשלה – והציבור ישפוט מה יותר חמור – בכוונת מכוון או בחוסר כשרון מוחלט דחף את דוד לוי ואת סיעתו מחוץ לממשלה? משום שהוא רוצה להתיישר עם חנן פורת, משום שהוא יודע שהוא לא מסוגל לבצע את הפעימה השנייה.

מהכנסת הזאת הממשלה יוצאת מרוטה. האם מישהו מכיר עוד בהיסטוריה של הפרלמנטריזם מצב, שבמשך חצי שנה מתפטר שר אוצר ומתפטר ממלא-מקום ראש הממשלה ושר החוץ, כאשר הנימוק המרכזי הוא: אנחנו איננו מאמינים לראש הממשלה? לא.

נואף מסאלחה (העבודה):

דבר אל חנן פורת ואל בני אלון.

חיים אורון (מרצ):

עזוב, זה מיותר.

נואף מסאלחה (העבודה):

הממשלה עומדת עליהם ועל זאבי.

חיים אורון (מרצ):

זה מיותר. הם היחידים שמרוצים.

היושב-ראש העיר הערה, ובה אני רוצה לסיים. אני חושב, שלמרות כל הדיבורים, הכנסת יצאה מחוזקת ממה שקרה פה בשבועיים האחרונים.

היו"ר ש' וייס:

בוודאי.

חיים אורון (מרצ):

הוכח לכל מי שמשמיע כל מיני אמירות, שמתנהל פה מאבק אמיתי, שמוכרעים בו דברים, ושנוצרים רוב ומיעוט, וזה לא בדיוק חתוך תמיד על-פי מה שכתוב מראש בהסכמים הקואליציוניים. אם התקציב הזה, וחוק ההסדרים, יצאו שונים מכפי שהם נכנסו לכאן, זה משום שנוצר הסדן, והסדן הוא הפרלמנט, הסדן הוא חברי הכנסת.

נכון, מאבקים פוליטיים ומחלוקות פוליטיות מצאו את ביטויים במהלך דיוני התקציב הללו, ומבחינה זאת אולי נקודת האור היחידה לאורך השבועות הללו היא לא התקציב הגרוע, שאין בו שום תשובה על בעיות האבטלה, היא לא סדרי המינהל המקולקלים, שפקידי האוצר עד היום אינם יודעים מאין לוקחים את מיליארד וחצי השקלים, אלא העובדה, שהכנסת הזאת, למרות החוק הבעייתי של הבחירה הישירה, הוכיחה מחדש – – –

היו"ר ש' וייס:

בגלל החוק.

חיים אורון (מרצ):

אתה אומר: בגלל החוק.

היו"ר ש' וייס:

אלה שמבקרים את החוק הזה פיתחו מיתולוגיה על חולשת הכנסת. זאת מיתולוגיה שאין לה, כמו לרוב המיתולוגיות, שום בסיס. היא ממש עניין של הבל. הם לא בדקו עד כמה הכנסת התחזקה.

חיים אורון (מרצ):

אני מסכים אתך לחלוטין.

אני מתרשם, שההצבעה על התקציב, בעוד שעה-שעתיים, צפויה. ראש הממשלה, פעם נוספת, הצליח איכשהו, בתפרים גסים, עם חוט ברזל מאוד מאוד לא גמיש, לאחד רוב של שניים-שלושה חברי כנסת.

ידידי חברי הכנסת, זה לא יימשך הרבה זמן, זה לא יחזיק מעמד לאורך תקופה ארוכה. אנחנו, במהלך החודשים הקרובים, נמצא את עצמנו הולכים אל העם ומבקשים מחדש את אמונו, ואני בטוח שדיוני התקציב ומה שקרה כאן יהיו חלק מסדר-היום הציבורי גם במערכת הבחירות. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת אורון.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הי"ר ש' וייס:

גברתי סגנית מזכיר הכנסת, הגברת שושנה כרם.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת – הצעת חוק המתווכים במקרקעין (תיקון מס' 3) (הכרה בוותק), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת אפי אושעיה; הצעת חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק למניעת הגבלה בשימוש בתחבורה ציבורית, התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל; והצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 42) (חידוש תשלום קצבת פרישה), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת מקסים לוי. תודה.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לגברת שושנה כרם.

הצעת התקציב לשנת הכספים 1998

(קריאה שנייה)

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אחמד סעד, אחריו – יהדות התורה, ואם לא יתייצב פה דובר מטעמה – יהיה זה חבר הכנסת עמנואל זיסמן. בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ברצוני לברך את שר החוץ המתפטר דוד לוי ואת עמיתיו מסיעת גשר על החלטתם האמיצה והמבורכת לפרוש מן הממשלה הכושלת ומן הקואליציה. אני סבור, שהחלטתו של לוי היא החלטה מצפונית נכונה, המקצרת את ימיה של הממשלה הלא-ראויה הזאת, שמפגינה סרבנות מדינית ואטימות חברתית.

אני רוצה, אדוני היושב-ראש, לקוות, שאנו עדים לפעילות האחרונות של ממשלת נתניהו. זאת ממשלה שסילוקה הופך לעניין של פיקוח נפש. אני רוצה לקוות, שאנחנו בהתחלת הדרך במאבק להקמת ממשלה אלטרנטיבית, ממשלה שוחרת שלום וצדק חברתי.

הממשלה הזאת, גם בהצעת התקציב החדש, ממשיכה את מדיניות העמקת המשבר בשלוש השאלות העיקריות שעומדות בפני החברה הישראלית: הראשונה – שאלת השלום. הממשלה הזאת מצטיירת בדעת הקהל העולמית כממשלה סרבנית שלום, שלא מקיימת הסכמים, ממשלה שבתקציב החדש החליטה על פרובוקציה חדשה לשלום, וזה דרך העסקות עם מפלגות ארץ-ישראל הגדולה, עם קבוצת ה-17, להגדיל ביותר מ-300 מיליון שקל את התקציב להתנחלויות. זאת אומרת שהם אומרים לעם הערבי הפלסטיני: לא רק שאנחנו לא מקיימים הסכמים שאנחנו חתמנו עליהם, אלא פנינו לא לשלום.

השאלה השנייה היא השאלה החברתית. התקציב הזה שיקף את תעודת הזהות האמיתית של ממשלת הימין, שהיא ממשלה אטומה חברתית, שמקציבה לתמיכה בבעלי ההון יותר מ-7 מיליארדי שקל, כל מיני הטבות והקלות במס, ומצד שני היא מפנה מכות רבות –

היו"ר ש' וייס:

חברים, אתם מפריעים.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

– – לאלה שחיים על קצבאות, לאלה שחיים מתחת לקו העוני, והבשורה לשנת 1998, שמגישה הממשלה הזאת דרך התקציב, היא לא להכות באבטלה אלא להכות במובטלים. יהיו לא 150,000 מובטלים, כמו שהיו בסוף השנה שרק לפני ימים ספורים סיימנו אותה, אלא בין 250,000 ל-300,000 מובטלים בשנה הבאה.

השאלה השלישית היא מדיניות האפליה הלאומית נגד האוכלוסייה הערבית. נתוני התקציב שיקפו, שהאוכלוסייה הערבית כאילו לא קיימת, כאילו הם לא אזרחי המדינה, ולכן מי שסבלה יותר מאחרים מהקיצוצים זו האוכלוסייה הערבית. קיצצו בכל התקציבים. עברו הזמנים שהלכו בבחירות לאוכלוסייה הערבית והבטיחו לנהל מדיניות של העדפה מתקנת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

– – – אני מקווה שגם הציבור הערבי – – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אנחנו רואים מדיניות של אפליה מקפחת נגד האוכלוסייה הערבית, ולכן אנחנו מקווים שהממשלה הזאת, ממשלת קבוצת ה-17 של הקיצונים, אחרי שיצאו ממנה גשר ודוד לוי – שהתחילה הספירה לאחור, שאנחנו נביא בשורה לכל שוחרי השלום, לכל הנאבקים למען הצדק החברתי, ששנת 1998 תהיה שנת הקץ של ממשלת האוונטורה, ממשלת הימין, ממשלת ביבי נתניהו. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת סעד. ליהדות התורה אין דובר היום. חבר הכנסת זיסמן לא כאן. חבר הכנסת טלב אלסאנע, ואחריו – חבר הכנסת אלון. חמש דקות.

אפי אושעיה (העבודה):

– – – אדוני היושב-ראש – – –

הי"ר ש' וייס:

יש עוד שני דוברים. אני לא חושב שעכשיו כבר כל כך חשוב מתי. התוצאה ידועה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, התקציב המונח בפנינו אמור לשקף נאמנה את סדר העדיפויות החברתי-הכלכלי של הממשלה, לאן פניה מועדות: האם פניה מועדות לשלום – אז היא מקצה יותר לכיוון של רווחה, צדק חברתי, או למלחמה – ואז ההקצאות הולכות לכיוון של ביטחון, של התנחלויות ושל מתנחלים? האם פניה מועדות לסגירת פערים ולהגשמת השוויון שדיברו עליו רבות, או להגדלת הפערים והמשך מדיניות האפליה והקיפוח?

אולם, מתוך עיון בהצעת התקציב המונחת בפנינו אנו רואים, שהמגמה היא יותר לכיוון של מלחמה, לצערנו הרב, יותר לכיוון של התנחלויות ומתנחלים, יותר לכיוון של שעבוד העתיד של האזרחים ושל ילדיהם לשאיפות של גורמים קיצוניים אשר מהווים גורם בקואליציה.

הדוגמה הקיצונית ביותר היא עצם הנכונות של ראש הממשלה להקצות תקציבים כדי לרצות תנועה כמו מולדת על מנת שהיא תצביע בעד התקציב, במקום להקצות יותר לשכונות ולעירות הפיתוח, להתמודד יותר עם האבטלה ביישובים ערביים כמו כסייפה, למשל, ביישובים כמו רהט ואופקים, על מנת להוציא משפחות ממעגל העוני.

אומנם קיים במדינת ישראל חוק שנקרא חוק נכסי נפקדים, אשר מתייחס לאוכלוסייה הערבית, ולחלק ממנה שנמצאים ונוכחים – החוק מתייחס אליהם כאל נפקדים. אבל סברנו, שהחוק הזה נחקק אז, בזמן הממשל הצבאי, כשהיתה התייחסות אחרת לאזרחי המדינה, והיום, לאחר שפג תוקפו של הממשל הצבאי, ההתייחסות אחרת, שוויונית יותר. מדינת ישראל מתייחסת לאזרחים הערבים כאל חלק מאזרחיה. היא אפילו מכה על חטא בגלל מדיניות הקיפוח והעוול שנעשה, והיא מנסה לתקן את העוול ואת העיוות כי היא רואה בכך דבר טוב למדינה ולא רק לאוכלוסייה הערבית.

רבותי, אנחנו מופתעים לראות שבחוק התקציב אנחנו גם נפקדים. האוכלוסייה הערבית לא קיימת, יש התעלמות מוחלטת מהצרכים, מאותן תוכניות והבטחות שניתנו לה.

לא רק זאת. ניתן להבין שאז ניתן תקציב מסוים. חלפה שנה, יש עלייה במדד, יש עלייה במספר התושבים, אז אפילו באופן ריאלי אותם תקציבים שניתנו ליישובים הערביים, למועצות הערביות, לפיתוח היישובים והכפרים הערביים, אותם תקציבים יעלו באופן ריאלי יחסית לעלייה במדד ולגידול באוכלוסייה.

אנחנו מופתעים. לפני הבחירות סייר ראש הממשלה ביישובים הערביים, ביקר ביישוב תמרה והניח את ידו על ראשו של ילד קטן ערבי ואמר, שהוא רוצה שאותו ילד יקבל הזדמנויות שוות – כמו הילד שלו.

אפי אושעיה (העבודה):

גם בטייבה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

וגם בטייבה הוא היה, חבר הכנסת אפי אושעיה. הוא רצה שאותו ילד ערבי יקבל הזדמנויות שוות, כמו שיש לבנו יאיר.

אבל מה אנחנו רואים? לא דובים ולא יער. לא רק שאותו תקציב לא נשמר, אלא שהחלק שלנו, מנת חלקנו היא קיצוצים; קיצוצים בכל משרדי הממשלה, אבל במיוחד בחינוך, כשאנחנו יודעים שהחינוך הוא המטרה היחידה, התקווה היחידה לצאת ממעגל האבטלה וממעגל העוני, על מנת ליצור אפשרות של סגירת פערים ושוויון. ודווקא בחינוך הם מקצצים.

איפה ההבטחות? זה מראה על מדיניות מעוותת כלפי האוכלוסייה הערבית, כאילו הם נטע זר, כאילו הם לא שייכים למדינה, והמדינה היא אך ורק מדינתם של היהודים; לשבת, לרצות אותם, לחלק להם את העוגה הלאומית, ומה שנותר לתת לאוכלוסייה הערבית הוא רק הבטחות לקראת הבחירות, או בתקופת הבחירות, כשבאים ואומרים: אנחנו לא יודעים שהמצב קשה כל כך, אנחנו מתביישים שהמצב קשה כל כך. אבל המצב קשה הרבה יותר. המצב קשה באותם יישובים לא-מוכרים במדינת ישראל. המצב קשה הרבה יותר באותם יישובים שהמדינה הכירה בהם לפני שנתיים, ועד היום אין להם אפילו תוכניות מיתאר. אין בהם תשתיות, כבישים, מים וחשמל.

כבוד היושב-ראש, אם היתה תקווה כלשהי בממשלה הזאת – להביא תקווה לשלום, להביא סיכויים לשוויון, גשר סימלה את הדבר הזה. אבל כאשר אפילו גשר, שהיתה המצפן והמצפון של הממשלה, עוזבת, הרי נותרת ממשלה ללא מצפן, שלא יודעת לאן היא הולכת, ללא מצפון, והיא הופכת להיות שבויה בידי קבוצה משיחית של מתנחלים, של קיצונים, שמסכנת את עתידנו, את עתיד ילדינו ואת עתיד האזור כולו.

לכן, טוב שהממשלה הזאת תיפול בהקדם האפשרי. יכול להיות שאת הפעימה האחרונה היא לא תוציא, כי נגמרו לה גם הפעימות, ולכן טוב שהיא תיפול, ובהקדם האפשרי.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת אלסאנע.

על השאלה אם תהיה פעימה אם לאו ישיב לנו בוודאי חבר הכנסת בנימין אלון. זו המשימה שלך. אחריו – חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עזרנו בסיעת מולדת, שהיא מחוץ לקואליציה, לראש הממשלה ולממשלה לייצב את הממשלה ולהעביר את חוק התקציב כדי שלא נהיה לבוז וכדי שלא יאמרו לנו, ובצדק; מטומטמים, נמאסתם. שלא ניפול בצורה כזאת שאיש לא ידע איך נפלנו, אם זה בא מצד

חזית ארץ-ישראל או שזה בא מצד דוד לוי. כדי שלא תיפול הממשלה הזאת על רקע חברתי, שהמסיתים הדמגוגים מן השמאל יגידו: עיירות פיתוח על חשבון התנחלויות. ואנשי עיירות הפיתוח יודעים היטב, שגם מולדת, שדרשה את הגדלת הקצבת שיקום השכונות וקיבלה את הגדלת תקציב שיקום השכונות, וגם כל הקואליציה, וגם אנשי העיירות עצמם הם המצביעים שרוצים שארץ-ישראל ומדינת ישראל לא יהיו בסכנה.

אבל, רבותי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, האם העזרה הזאת שהגשנו – ואיננו מתחרטים עליה, ונצביע בעד התקציב – האם זו עזרה ראשונה שתחזיק מעמד חודשיים-שלושה, ואולי פחות, עד שיגיע תור הנסיגה השנייה, מה שמכונה בז'רגון המקומי של הפוליטיקאים שמשחקים במלים "הפעימה השנייה"?

האם יתעשת ראש הממשלה ויחזור אפילו לקווי היסוד של הממשלה שלו, שלא מופיעה בהם המלה אוסלו? האם ייכנס ראש הממשלה עכשיו לאיזו הפנמה של כל מה שקורה כאן ויבין שצריך להשתחרר מאוסלו ומפשעי אוסלו?

אני שומע את חברי הכנסת הערבים בוכים שהם לא מפונקים הפעם. הם בוודאי זוכרים, שהיתה ממשלת מיעוט של 58 חברי כנסת שנשענה על חברי הכנסת הפלסטינים, והיא ביטלה בחוק ההסדרים 1993 את קצבת יוצאי צבא, כי היא חשבה שזה לא יפה להפלות אזרחים ששירתו בצבא – שלוש שנים –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתה לא מתבייש בגזענות שלך?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

סחטן ומסית.

בנימין אלון (מולדת):

– – ואחרי שהיא ביטלה זאת וגרמה למשק נזק של כמיליארד שקלים – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת טלב אלסאנע ותמר גוז'נסקי, ההערה שלכם נרשמה בקורות העתים של הפרלמנטריזם הישראלי. עכשיו הוא ימשיך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הי"ר ש' וייס:

זו לא פעם ראשונה, אנחנו רגילים לכלל דבר. חבר הכנסת אלון ממשיך עכשיו.

בנימין אלון (מולדת):

רגילים היו חברי הכנסת הפלסטינים –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מה זה רגילים?

בנימין אלון (מולדת):

– – שנשענה עליהם ממשלת אוסלו – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היא היתה בזכותך?

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלסאנע, מה, אתה נדהם? בפעם ראשונה אתה שומע נאומים כאלה? חשבתי שאתה כבר רגיל לזה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אי-אפשר להתרגל לגזענות. אין דבר כזה.

הי"ר ש' וייס:

אני מתכוון לדובר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —
אנטישמיות כזאת

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — —
אדוני היושב-ראש, הדובר הוא גזען וטרנספריסט

הי"ר ש' וייס:

אני חושב שיצרתם שיווי משקל בעוצמת הביטויים כאן.

חגי מירום (העבודה):

בני, איזה מין דיבור זה? זה לא בסדר.

הי"ר ש' וייס:

מה לעשות?

בנימין אלון (מולדת):

רגילים היו חברי הכנסת הפלסטינים בהצבעות כמו הצעת תקציב, לקבל הרבה הרבה כסף כדי שהם יתמכו בממשלה הקודמת.

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלון, אני יכול לשאול אותך שאלה: הרי בכנסת משרתים חברי כנסת ישראלים, לא פלסטינים ולא ישמעאלים ולא כוזרים. איזה ביטוי זה? למה זה נחוץ לך?

בנימין אלון (מולדת):

לא הבנתי את ההערה שלך. עכשיו אני מבין מה שאתה אומר.

היו"ר ש' וייס:

למה להגיד חברי כנסת פלסטינים? הם אזרחי ישראל שמשרתים בכנסת.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, נדמה לי שהיינו בדבר הזה כבר כמה פעמים.

היו"ר ש' וייס:

אני עוד אהיה הרבה פעמים בדבר הזה.

בנימין אלון (מולדת):

אני רוצה לסיים את הנושא כדי שלא אחזור עליו עוד הפעם. חבר הכנסת דראושה, האם אתה פלסטיני או לא? אמור לי. למה אתה נעלב מזה? בסוריה וגם בארץ אתה קורא לעצמך פלסטיני גאה, אז למה כשאני קורא לכם חברי כנסת פלסטינים אתם נעלבים?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה חוקר אותי מעל הבמה עכשיו?

היו"ר ש' וייס:

חברים, אנחנו ממשיכים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

--- גזענים כמוך ---

בנימין אלון (מולדת):

אם תאמרו לי שהמלה "פלסטינים" פוגעת בכם, לא אשתמש בה יותר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הי"ר ש' וייס:

גמרנו, חברים. זהו.

חיים אורון (מרצ):

הי"ר ש' וייס:

אני מבקש מחברי הכנסת גוז'נסקי, דראושה, אנא, תאפשרו לסיים, כי אנחנו ממש צריכים לעבור להצבעות עוד מעט.

בנימין אלון (מולדת):

אבקש, אדוני היושב-ראש, שמכאן ואילך, לפחות בישיבות שאתה יושב בראשן, כשאני אשתמש בכינוי "חברי כנסת פלסטינים", נא לא להפריע ולא להרשות לומר לי שאני גזען.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בנימין אלון (מולדת):

לא ייתכן שחברי כנסת --

הי"ר ש' וייס:

חברת הכנסת גוז'נסקי, מספיק כבר. באמת, תנו לו לסיים. חברים, הסיפור פה מאוד פשוט. בואו לא נסתבך. חבר הכנסת אלון מעוניין להוציא אתכם מן הכלים. אתם יוצאים מן הכלים. המשחק הזה ידוע. בואו ניתן לו לסיים ונעבור להצבעות. למה כל יום לחזור על זה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ידוע --

הי"ר ש' וייס:

ידוע שאתה תגיב וכולם יהיו מרוצים. תודה רבה. עכשיו ממשיכים בדיון.

חגי מירום (העבודה):

בארצות-הברית יש מושג כזה --

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאב בויים, תן לי להסביר לו את זה.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בויים, תירגע. בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

. אלה אמריקנים שמוצאם באפריקה. אם אתה היית American African בארצות-הברית יש מושג מוכן לקבל את הטרמינולוגיה "ישראלים פלסטינים", זה היה בסדר. אבל מטעמים מאוד מאוד קיצוניים – – –

היו"ר ש' וייס:

הרי זה ברור מאילו טעמים. זה גלוי ושקוף.

חברים, עכשיו חבר הכנסת בני אלון. חבר הכנסת בני אלון, יש לך עוד שתי דקות. ניכיתי לך את כל זמן הפציעות. בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אני אסיים ואומר רק, מכובדי, חבר הכנסת מירום, דומני שכאשר אני מדבר על פשעי אוסלו וכשאני מדבר על הרצון שלי לראות את ראש הממשלה מנצל את התסבוכת שנקלע אליה כדי להשתחרר מן העול הזה שהוא לא רצה בו, אני מזכיר בין פשעי אוסלו את העובדה, שחברי כנסת, שרואים את עצמם כפלסטינים גאים, היו לשון המאזניים עם 58 חברי כנסת שאינם פלסטינים, בהכרעה מה יהיו גבולות המדינה הפלסטינית ומה יהיו גבולות מדינת ישראל. מה גזעני באמירה העובדתית הזאת, המזעזעת הזאת?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

--- שיא הגזענות.

בנימין אלון (מולדת):

הבושה הזאת היתה כאן בממשלת המיעוט הקודמת, שהרגילה אתכם לקבל הרבה הרבה תקציבים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלון, אתה צריך לסיים.

בנימין אלון (מולדת):

אני מסיים.

היו"ר ש' וייס:

יש גם קושי לשמוע את זה, כי זה היה סוג הנאומים לפני 4 בנובמבר 1995. יש לי קושי נפשי לשמוע.

אני מבקש מיושב-ראש הכנסת שינהל את השיבה. אני לא יכול לשמוע את זה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה פוליטי, אתה לא יכול להיות אובייקטיבי.

היו"ר ש' וייס:

נכון. בעניין של רצח רבין אני פוליטי.

רחבעם זאבי (מולדת):

תרד מהבמה.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש מיושב-ראש הכנסת לנהל.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה מתערב בדיונים. חוצפה. יושב-ראש פוליטי.

היו"ר ש' וייס:

כן, בעניין הרצח הוא אני פוליטי. אני פוליטי בעניין הרצח ההוא. אני מפסיק את הישיבה לדקה. אבקש מהיושב-ראש לנהל. אני לא מסוגל לשמוע את הדברים האלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

תרד.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. הפסקה של דקה.

רחבעם זאבי (מולדת):

תרד, תרד.

היו"ר ש' וייס:

אני נזכר בצעקות שלך. אחר כך נמלטת איכשהו.

רחבעם זאבי (מולדת):

תרד, תרד. בושה. יושב-ראש פוליטי.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אני אתחיל להפעיל את סמכותי, וזה יהיה מאוד לא נעים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני קורא לך ומבקש ממך – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אנחנו מזכירים לו את הרצח?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אסור לשמוע אותו.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני קורא לך לסדר פעם שנייה. זה יותר נעים? חבר הכנסת אלון, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הי"ר ד' טל:

חברת הכנסת גוז'נסקי, בבקשה ממך.

בנימין אלון (מולדת):

אני מאוד מתבייש, מכובדי, חבר הכנסת וייס, שהרגש, או הרגש המעושה, גבר על ההיגיון שהוא רב אצלך. אני נגד גזענות — — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

או ---

הי"ר ד' טל:

חברת הכנסת, מה קרה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת. חבר הכנסת רובינשטיין, הזכרנו בשבוע שעבר שאני לא מסכים לאף מלה מדברייך אבל אני מוכן לשפוך את טיפת דמי האחרונה כדי שתוכל לומר אותם. היהודי רוצה לומר את הדברים שלו. תן לו לומר אותם.

בנימין אלון (מולדת):

אני שונא גזענות, ולכן קשה לי מאוד ומעולם לא הפרעתי, בגלל שנאתי לגזענות, לשמוע בכל הזדמנות אפשרית את חבר הכנסת שריד משתלח בחרדים ובמתנחלים בהסתה גזענית שכזאת, ללא שום היגיון. מעולם לא הפרעתי לו, חוץ מהפרעות שמתבקשות בקריאת ביניים – לא בניצול פרלמנטרי של היותי יושב-ראש.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בנימין אלון (מולדת):

גזענות היא דבר שנוא. דמגוגיה גזענית, שכל הזמן משסה את אזרחי ישראל שגרים בעיירות הפיתוח נגד המתיישבים, ללא שום היגיון כלכלי, ושכל הזמן משסה נגד החרדים וממליצה להקים יחידות "דובדבן", יחידות חיסול, כדי לטפל בחרדים, זו גזענות נוראה.

אני שותף לתחושותיך בשנאת הגזענות, ואני רוצה להילחם בה ולבער אותה. לקרוא לחברי כנסת ערבים – שכשקוראים להם ערבים-ישראלים הם אומרים: אל תתנשאו עלינו ואל תקראו לנו ערבים-ישראלים, אנחנו פלסטינים גאים; לקרוא להם פלסטינים ולהזכיר את העובדה שהם היו לשון המאזניים שהכריעה את אוסלו – זו איננה גזענות.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת וליד צאדק, הואל נא בטובך. אבקש לסיים.

בנימין אלון (מולדת):

אני מסיים. אדוני היושב-ראש, בדיוני התקציב האלו ניסו להסית נגד חרדים ומתנחלים. אזכיר לכולם, שהיתה זו הגברת שולמית אלוני, שבניגוד לחוק הסיטה תקציבים מהייעוד המקורי שלהם אל אזרחי ישראל הפלסטינים; בניגוד לחוק ועם ביקורת קשה של מבקרת המדינה.

אנא, רבותי, בואו ניקח דברים בפרופורציות ונפסיק את השנאה נגד כל אזרחי ישראל. אני מקווה שגם מדובר באזרחי ישראל הפלסטינים. מצדי אין שום שנאה כלפיכם, רק אל תייללו, בבקשה, שאנחנו גוזלים לכם את התקציב. זה לא אמת וזה ידוע לכם.

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת אלון, אני מודה לך מאוד. חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אין מקום לגזענים בכנסת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אין גזען, בפתח, יש גזען.

הי"ר ד' טל:

תודה על התיקון. חברת הכנסת בלומנטל, בבקשה, גברתי.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

תודה, אדוני סגן יושב-ראש הכנסת חבר הכנסת דוד טל.

אנחנו ניצבים כאן בפניכם, אנחנו, כל הכנסת, ואני רוצה לומר שיש לנו בשורה לעם ישראל: תקציב 1998 הוא תקציב טוב.

קריאות:

אוהו.

סאלח טריף (העבודה):

זאת בדיחה יפה.

אברהם שוחט (העבודה):

למה השרים אמרו שהוא לא טוב?

אופיר פינס-פז (העבודה):

מה שיפה, שהיא אומרת זאת עם חיוך.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אוהוהו.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, מה קרה? למה אתם רוגשים? חבר הכנסת גולדמן, מה קרה, ידידי? חבר הכנסת שוחט, מה קרה? אני לא מבין, יש תקציב. חברי הכנסת, הואילו נא בטובכם לשבת. חדל סדר בלגן. חבר הכנסת אופיר פינס, שב, בבקשה, אני מודה לך מאוד. גברתי, בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

יתירה מזאת, חטיב ידידי, אפילו יש מענה למגזר הערבי, יש בהחלט בשורות לכמה מן היישובים, לאזרחים הערבים אין קיצוץ בקצבאות הילדים, ואני בטוחה שאתה שמח על כך.

אברהם יחזקאל (העבודה):

.ואו

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת וליד צאדק, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. אני מבקש לשבת. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. אני מבקש, הואל נא בטובך לשמוע את חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

הלוא אתם, חברי סיעת העבודה, לא הייתם מציגים תקציב שונה מן התקציב שמוצג כאן היום. מן הראוי לציין, שברוב העיתונים הכלכליים באו אליכם – אולי לא קראו לכם, אבל למעשה באו ואמרו, שהתקציב שמונח היום בפנינו, תקציב 1998 של ממשלת ישראל, של מדינת ישראל, הוא תקציב שמנסה למצוא ומוצא את שביל הזהב בין המצוקות הכלכליות, בין המענה על האבטלה, המענה על דרישות החינוך טוב, חינוך מקצועי, לבין הרצון והצורך בצמיחה כלכלית. ולכן, היו אליכם פניות; ואני יודעת, שלא רק פניות מעל דפי עיתונים כלכליים, אלא גם פניות מצד חבריכם, חברי מפלגת העבודה. אם אתם אחראיים, אם אתם אנשים שטובת המדינה באמת לנגד עיניהם, טובת החלשים, טובת אלה שמחפשים את הדרך הנכונה להביא לצמיחה, לתחרות במשק, להפסקת האבטלה, אתם, חברי סיעת העבודה, אם הייתם כנים עם עצמכם הייתם צריכים להצביע בעד תקציב 1998.

אורי אור (העבודה):

יש לכם ויכוח עם גשר, לא אתנו. דברי עם גשר.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת אור.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

לא, גשר זה ויכוח אחר, והוא לא בנושא התקציב. גשר – הוויכוח הוא בנושא שונה, ואנחנו מדברים אתם. אבל נדמה לי, שהמענה שאנחנו נותנים – ותקציב 1998 נותן גם לשכבות החלשות – ודאי שהוא לא כל מה שצריך, וודאי שלא מה שאנחנו מוצאים. אם חד-הורית שצריכה לשלוח את הבן שלה לצבא או ללימודים, ואין לה כדי לגמור את החודש – אני בטוחה שאין כאן מענה לכול. אין אולי גם מענה לאותה אם שצריכה לשלוח את הילד שלה למעון-יום. יש לנו עוד הרבה בעיות, יש גם בעיות שקשורות לקשישים. לא אמרנו היום שאנחנו פותרים את כל הבעיות של מדינת ישראל. אנחנו רק באים לפני כנסת ישראל ואומרים לכם, הבעיות החברתיות הן בעיות אמיתיות, הן בעיות קשות כשאנחנו בוחנים את מצבו של כל אחד ואחד. כשאנחנו מוצאים קשיש, בין שהוא עולה חדש ובין שאיננו עולה חדש, והקצבה החודשית איננה מספיקה לו – תאמינו לי ותאמינו לכל אחד מחברי הממשלה ומחברי הכנסת מהקואליציה, הלב שלנו דואב לא פחות, המצוקות משוועות אלינו לא פחות, אבל אנחנו ערים לכך שאם משק כלכלי מתמוטט – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת טריף. חברת הכנסת מאור, עברת לימין?

ענת מאור (מרצ):

לא.

היו"ר ד' טל:

כל השבוע שמענו ודיברנו וזה בשמאל. אז בבקשה, גברתי. חבר הכנסת רן כהן, בבקשה ממך לשבת.

אברהם פורז (מרצ):

חברת הכנסת בלומנטל, היום 5 בחודש ואין תקציב.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת פורז, הואל נא לשבת.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אם כלכלה מתמוטטת, ואנחנו רואים שווקים שלמים מתמוטטים, הראשונים שסובלים הם דווקא החלשים בינינו. ובעבר הוצאו בתקציבים מיליארדים למגזרים סקטוריאליים, והכסף הלך ואיננו עוד. אנחנו כאן באים עם תקציב אחראי, עם תקציב שימצא עבור עם ישראל את שביל הזהב. בואו כולנו נצביע בעד תקציב טוב לשנת 1998. זה שביל הזהב בין הצרכים של החברה לבין צמיחה כלכלית.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה עם הכספים הייחודיים?

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

חברת הכנסת גוז'נסקי, אין כספים ייחודיים, יש אוכלוסיות נזקקות גם בין החרדים, יש אוכלוסיות נזקקות גם בין תושבי השכונות, יש בכל מקום ומקום. אין כספים ייחודיים.

יש לנו רק מענה שהוא המענה הנכון, הרצון שלנו לשמור על מפעלים, מפעלים שצריכים להחזיק את העובדים. אבל אם אנחנו נגיע לחוסר שיווי משקל, שלא יהיה איזון בין הצורך שלנו לדאוג לחלשים לבין הצורך לדאוג לצמיחה אמיתית של המשק, אנחנו נמצא את עצמנו בקריסה. אנחנו יודעים מי הם הראשונים שיסבלו כאשר תהיה קריסה של המשק. ודאי שלא סר מעיניכם המצב שהיה בסוף שנת – דומני, זה היה בתקציב של השנה שעברה; אנחנו עמדנו, ודיבר על כך שר האוצר לשעבר, עם גירעון של 15 מיליארד שקלים מהממשלה הקודמת.

היו"ר ד' תיכון:

לסיים.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

במונחים ריאליים של היום, היינו אומרים 18 מיליארד שקלים. והנה, היום אנחנו נמצאים בגירעון של 8 מיליארדי שקלים. לכן, מה הוכחנו? אומנם יש הרבה מה לתקן; אומנם אנחנו ניאבק באבטלה, נדאג לחינוך מקצועי, שהוא החשוב ביותר, אנחנו נדאג לחלשים, אבל גם נדאג לכך שהקופה הציבורית לא תתרוקן, כדי שנוכל לתת ולהמשיך לתת גם לשכבות החלשות. זה המסר של התקציב הזה.

הי"ר ד' תיכון:

נא לסיים, גברתי.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

מי שמאמין בצמיחה ובדאגה לשכבות החלשות, הוא שצריך לבחור, והיא שצריכה לבחור, את שביל הזהב, ושביל הזהב הוא התקציב הנוכחי לשנת 1998. תודה רבה.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. ראש הממשלה רוצה למסור הודעה, בבקשה.

רבותי, נא לשבת. חבר הכנסת סלומינסקי, חבר הכנסת בדש, נא לשבת, רבותי. חבר הכנסת זיסמן, תירגע. בבקשה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

אדוני היושב-ראש, תחילה אני רוצה לברך אותך ליום הולדתך, בשם כל חברי הכנסת.

הי"ר ד' תיכון:

תודה רבה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

זאת סיבה לפחות לאחדות רגעית.

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להודיע לכנסת, שאביא לממשלה תוך 45 יום הצעה לשינויים פנימיים בתקציב, הצעה שתפנה סך של 350 מיליון שקל לנושאים חברתיים ולחיזוק עיירות הפיתוח, לרבות תוספות לשיקום השכונות ומלגות ללימודים אוניברסיטאיים של תושבי עיירות הפיתוח הנזקקים.

סאלח טריף (העבודה):

מאיפה?

ראש הממשלה ב' נתניהו:

ההעברות הפנימיות הללו לא יביאו לפריצת התקציב ולא יהיו כרוכות בהטלת מסים. לאחר אישור הממשלה, יועברו ההעברות הללו לאישור ועדת הכספים, כפי שנדרש בחוק.

סאלח טריף (העבודה):

מאיפה?

מיכה גולדמן (העבודה):

אופיר פינס-פז (העבודה):

תמשוך את החוק. אי-אפשר לעשות את זה בלי למשוך את החוק.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אופיר פינס, אותך בכלל לא שומעים כשאתה צועק. מה לעשות? תעבור קורס אצל שר הבריאות.

מיכה גולדמן (העבודה):

ראש הממשלה יודע שזה כמו שניצל שטיגנו אותו פעם שנייה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני שואל מתוקף מה עומד עכשיו ראש הממשלה על הדוכן. למה לא שר האוצר?
באיזה סעיף בתקנון – – – כל אחד יכול לעלות אל הדוכן ולדבר?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אני מציע לך לא לנסות לחפש את הסעיף שנמצא בתקנון.

אלי גולדשמידט (העבודה):

כי הוא איננו.

חגי מירום (העבודה):

אחרי דברי ראש הממשלה אני מבקש להעיר הערה.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אף אחד לא ידבר. אנחנו ניגשים להצבעות.

חגי מירום (העבודה):

אנחנו לא מכירים נוהל כזה.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, תגיש בג"ץ.

חגי מירום (העבודה):

או שזה חוק התקציב או שזה חוק אחר. שימשוך את החוק.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, הוא מדבר כאן לפי בקשתך. אתה ביקשת שיניחו את כל ההסכמים, בין בעל-פה ובין בכתב.

חגי מירום (העבודה):

אבל יש פה דברים חדשים.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אין כאן דברים חדשים. האמן לי שאין כאן דבר חדש. בזה אני מבין לא פחות ממך.

חיים רמון (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, עד כאן.

חגי מירום (העבודה):

לא היה דבר כזה, אדוני.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

לא היה דבר כזה. יש להם איזה משפט קבוע: "לא היה דבר כזה". משפטים קבועים. היו דברים כאלה. הרבה.

חיים רמון (העבודה):

מותר לדעת מאיפה 100 המיליון – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, ספר להם ששמעתי ממך שראש הממשלה ידבר. בבקשה.

חיים רמון (העבודה):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

חיים רמון (העבודה):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

חיים רמון (העבודה):

– – – רכבת לבאר-שבע.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אתם לא רוצים רכבת לבאר-שבע.

רו כהן (מרצ):

— — — נוסע לאילת, מה פתאום לבאר-שבע.

היו"ר ד' תיכון:

רכבת לאילת – זה הממשלה הקודמת.

חגי מירום (העבודה):

אנחנו רוצים לתיאטרון באר-שבע.

אהוד אולמרט (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אנחנו בעד רכבת מהירה לירושלים.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גולדמן, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

ראש הממשלה ב' נתניהו:

לאחר אישור הממשלה, יועברו ההעברות הללו לאישור ועדת הכספים של הכנסת, כנדרש בחוק.

אני מוכרח להגיד, שהדאגה של האופוזיציה לרכבת נוגעת ללבי. אני מניח שהדאגה הזאת פיעמה בלבכם במשך השנים שהייתם בשלטון. אני שמח שאנחנו מוציאים אותה אל הפועל, ואתם תוזמנו לנסיעת הבכורה. אני מבטיח לכם.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מבקש שיושב-ראש האופוזיציה ידבר.

היו"ר ד' תיכון:

לא, הוא דיבר. אנחנו ניגשים להצבעה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה לא ייתכן. אתה לא תעשה אפליה. אני מבקש לדבר מהצד.

היו"ר ד' תיכון:

לא יהיה. לא תכניע אותי בכוח. אנחנו ניגשים להצבעה.

הצבעה אלקטרונית בקריאה שנייה. התקציב לשנת הכספים 1998, לסעיף תקציבי 01. קבוצת מרצ, להצביע?

חיים אורון (מרצ):

להוריד.

היו"ר ד' תיכון:

קבוצת סיעת מד"ע-רע"ם.

חיים אורון (מרצ):

להוריד.

היו"ר ד' תיכון:

מיכה גולדמן.

חיים אורון (מרצ):

להוריד.

היו"ר ד' תיכון:

נואף מסאלחה.

חיים אורון (מרצ):

הצבעה אחת.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו מצביעים על סעיף 01, הסתייגותו של חבר הכנסת נואף מסאלחה. הצבעה אלקטרונית. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 7

בעד ההסתייגות – 50

נגד – 55

נמנעים – 1

ההסתייגות של חבר הכנסת נ' מסאלחה לסעיף 01 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 50, נגד – 55, נמנע אחד. ההסתייגות לא התקבלה.

הסתייגותו של נסים זילי.

חיים אורון (מרצ):

להוריד.

הי"ר ד' תיכון:

של חבר הכנסת סאלח סלים.

חיים אורון (מרצ):

להוריד הכול, עד פרק הנשיא.

הי"ר ד' תיכון:

סעיף 01 בקריאה שנייה. מי בעד? מי נגד? הצבעה אלקטרונית.

הצבעה מס' 8

בעד סעיף 01, כהצעת הוועדה – 73

נגד – 28

נמנעים – 6

סעיף 01 – נשיא המדינה ולשכתו, כהצעת הוועדה, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 73, נגד – 28, סעיף 01 אושר בקריאה שנייה.

סעיף 02 – קבוצת מרצ.

חיים אורון (מרצ):

להוריד.

היו"ר ד' תיכון:

מד"ע-רע"ם.

חיים אורון (מרצ):

להוריד.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו ניגשים להצבעה בקריאה שנייה על סעיף 02, עם התיקונים. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 9

בעד סעיף 02 – 101

נגד – 3

נמנעים – 4

סעיף 02 – הכנסת, עם התיקונים, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 101, נגד – 3, ארבעה נמנעים. הסעיף אושר בקריאה שנייה.

סעיף 03, חברי הממשלה. קבוצת מרצ.

חיים אורון (מרצ):

להצביע בעד ונגד כל הסעיף. להוריד את ההסתייגויות.

היו"ר ד' תיכון:

סעיף 03 – חברי הממשלה – אנחנו מצביעים בקריאה שנייה. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 10

בעד סעיף 03 – 58

נגד – 52

נמנעים – 1

סעיף 03 – חברי הממשלה, נתקבל.

בעד – 58, נגד – 52, נמנע אחד. סעיף 03 אושר בקריאה שנייה.

סעיף 04.

חיים אורון (מרצ):

אופיר פינס בעמוד 8. אפשר להצביע.

חגי מירום (העבודה):

זה מורשת רבין, אל תצביעו נגד.

היו"ר ד' תיכון:

זה לא מורשת רבין.

הצבעה מס' 11

בעד ההסתייגות – 49

נגד – 58

נמנעים – 3

ההסתייגות של חבר הכנסת א' פינס-פז לסעיף 04 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 49, נגד – 58, שלושה נמנעים. ההסתייגות לא מתקבלת.

רבותי, סעיף 04 – הסתייגויות חבר הכנסת עמיר פרץ. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 12

בעד ההסתייגות – 50

נגד – 59

נמנעים – אין

ההסתייגות של חבר הכנסת ע' פרץ לסעיף 04 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 50, נגד – 59, אין נמנעים. ההסתייגויות לא נתקבלו.

לסעיף 04 – משרד ראש הממשלה, בקריאה שנייה, מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה מס' 13

בעד סעיף 04, כהצעת הוועדה – 58

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 04 – משרד ראש הממשלה, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 58, נגד – 52, שני נמנעים, הסעיף אושר בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים לסעיף 05 – משרד האוצר, על-פי נוסח הוועדה. מי בעד, מי נגד – בקריאה שנייה.

הצבעה מס' 14

בעד סעיף 05 – 58

נגד – 52

נמנעים – 3

סעיף 05 – משרד האוצר, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 58, נגד – 52, שלושה נמנעים. סעיף 05 – משרד האוצר – אושר בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים לסעיף 06 – משרד הפנים, על-פי נוסח הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 15

בעד סעיף 06 – 58

נגד – 53

נמנעים – 2

סעיף 06 – משרד הפנים, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

סעיף 07 – משטרה ובתי-סוהר, כל הסעיף. מי לנוסח הוועדה לסעיף 07 בקריאה שנייה?

הצבעה מס' 16

בעד סעיף 07 – 58

נגד – 51

נמנעים – 2

סעיף 07 – משטרה ובתי-סוהר, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד סעיף 07 – 58, נגד – 51, שני נמנעים. הסעיף נתקבל בקריאה שנייה.

סעיף 08 – משרד המשפטים, כל הסעיף בקריאה שנייה, לפי נוסח הוועדה. מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה מס' 17

בעד סעיף 08 – 58

נגד – 50

נמנעים – 2

סעיף 08 – משרד המשפטים, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

58 בעד, נגד – 50, שני נמנעים. הסעיף אושר בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 09 – משרד החוץ. מי בעד נוסח הוועדה?

חברת הכנסת לנדבר, תלחצי, תלחצי בשתי האצבעות בעת ובעונה אחת.

סופה לנדבר (העבודה):

הי"ר ד' תיכון:

רגע, תנסי ללחוץ עכשיו, עכשיו תנסי. עכשיו תנסי. הקול הזה מזכיר לי את הקול של אשתי.

הצבעה מס' 18

בעד סעיף 09 – 58

נגד – 50

נמנעים – 2

סעיף 09 – משרד החוץ, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים לסעיף 12, לפי נוסח הוועדה. אפשר להצביע בעד, נגד או נמנע.

הצבעה מס' 19

בעד סעיף 12 – 58

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 12 – גמלאות ופיצויים, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד סעיף 12, כהצעת הוועדה – 58, נגד – 52, נמנעים – 2. סעיף גמלאות ופיצויים אושר בקריאה שנייה.

אני חוזר לסעיף 09 – משרד החוץ. בסוף לא הצבענו על-פי נוסח הוועדה. מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

חגי מירום (העבודה):

אפשר להפחית את תקציב משרד החוץ, אין צורך במשכורת לשר.

הצבעה מס' 20

בעד סעיף 09 – 58

נגד – 50

נמנעים – 1

סעיף 09 – משרד החוץ, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

בעד סעיף 09, תקציב משרד החוץ, כהצעת הוועדה – 58, נגד – 50, נמנע אחד. סעיף 09, כהצעת הוועדה, נתקבל.

לסעיף 13 – הוצאות שונות, אין הסתייגויות, אפשר להצביע. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 21

בעד סעיף 13 – 57

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 13 – הוצאות שונות, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

בעד סעיף 13 כהצעת הוועדה – 57, נגד – 52, נמנעים – 2. סעיף 13 כהצעת הוועדה נתקבל בקריאה שנייה.

סעיף 14 – בחירות ומימון מפלגות, על-פי נוסח הוועדה, מי בעד? מי נגד?

חיים אורון (מרצ):

צריך להקציב מייד לבחירות.

הצבעה מס' 22

בעד סעיף 14 – 94

נגד – 11

נמנעים – 5

סעיף 14 – בחירות ומימון מפלגות, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 94, נגד – 11, נמנעים – 5. הסעיף נתקבל בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים לתקציב משרד הביטחון.

חיים אורון (מרצ):

ההסתייגות שלי היא על תוספת של 750 מיליון שקל לתקציב משרד הביטחון, בעמוד 34.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הסתייגותו של חבר הכנסת אורון לסעיף 15, בדף 34. אפשר להצביע בעד או נגד.

הצבעה מס' 23

בעד ההסתייגות – 41

נגד – 63

נמנעים – 2

ההסתייגות של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 15 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 41, נגד – 63, שני נמנעים – ההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים לסעיף 15 לפי נוסח הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 24

בעד סעיף 15, כהצעת הוועדה – 58

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 15 – משרד הביטחון, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים לסעיף 16 – הוצאות חירום אזרחיות. מי בעד נוסח הוועדה בקריאה שנייה?

הצבעה מס' 25

בעד סעיף 16 – 57

נגד – 49

נמנעים – 4

סעיף 16 – הוצאות חירום אזרחיות, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 57, נגד – 49, ארבעה נמנעים. הסעיף אושר בקריאה שנייה.

סעיף 17 – תיאום הפעולות בשטחים. מי בעד ומי נגד בקריאה שנייה? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 26

בעד סעיף 17 – 58

נגד – 48

נמנעים – 3

סעיף 17 – תיאום הפעולות בשטחים, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 58, נגד – 48, שלושה נמנעים. הסעיף אושר בקריאה שנייה.

סעיף 18 – רשויות מקומיות. מי בעד נוסח הוועדה? מי נגד? אפשר להצביע.

חגי מירום (העבודה):

כבר אין רשויות מקומיות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

כבר הרסתם את הרשויות המקומיות.

הצבעה מס' 27

בעד סעיף 18 – 58

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 18 – רשויות מקומיות, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 58, נגד – 52, הסעיף אושר בקריאה שנייה.

סעיף 19 – משרד המדע. מי בעד, מי נגד נוסח הוועדה? אפשר להצביע.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הרסתם את משרד המדע, כבר אין משרד.

הצבעה מס' 28

בעד סעיף 19 – 58

נגד – 51

נמנעים – 2

סעיף 19 – משרד המדע, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 58, נגד – 51, שני נמנעים. אושר בקריאה שנייה.

משרד החינוך, סעיף 20, רבותי.

אתה מפריע לו, תאמין לי, חבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מרצ):

עמוד 46, חבר הכנסת בייגה שוחט – – –

הי"ר ד' תיכון:

עמוד 46, קבוצת שוחט, אהוד ברק. אפשר להצביע בעד ההסתייגות, נגד ההסתייגות. מי עכשיו?

הצבעה מס' 29

בעד ההסתייגות – 52

נגד – 58

נמנעים – אין

ההסתייגות של קבוצת חבר הכנסת א' שוחט לסעיף 20 לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 52, נגד – 58, אין נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

חיים אורון (מרצ):

עמוד 62, תמר גוז'נסקי.

הי"ר ד' תיכון:

רבתי, סעיף 20, משרד החינוך, הסתייגותה של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. בעד ונגד – אפשר להצביע, עמוד 62.

הצבעה מס' 30

בעד ההסתייגות – 47

נגד – 58

נמנעים – 1

ההסתייגות של חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לסעיף 20 לא נתקבלה.

היור"ד' תיכון:

בעד – 47, נגד – 58, נמנע אחד. ההסתייגות לא התקבלה.

אני עובר לסעיף 20 בקריאה שנייה.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

יש הסתייגות שלי בעניין התרבות המזרחית בעמוד 54.

חגי מירום (העבודה):

באיזה עניין זה, חבר הכנסת קליינר?

היור"ד' תיכון:

רבותי, לא.

עמוד 54, הסתייגותו של חבר הכנסת מיכאל קליינר, מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

חגי מירום (העבודה):

אריה, זה תרבות מזרחית.

בעד ההסתייגות – 40

נגד – 65

נמנעים – 3

ההסתייגות של חבר הכנסת מ' קליינר לסעיף 20 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 40, נגד – 65, שלושה נמנעים, ההסתייגות לא התקבלה.

סעיף 20 – משרד החינוך, התרבות והספורט – בקריאה שנייה, על-פי נוסח הוועדה, אפשר להצביע.

הצבעה מס' 32

בעד סעיף 20, כהצעת הוועדה – 59

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 20 – משרד החינוך והתרבות, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 59, נגד – 52, שני נמנעים. נוסח הוועדה התקבל.

אני עובר לסעיף 21 – השכלה גבוהה. מי בעד נוסח הוועדה בקריאה שנייה, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 21 – השכלה גבוהה, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיף התקבל בקריאה שנייה.

סעיף 22 – משרד לענייני דתות. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 22 – משרד לענייני דתות, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני ישים לב רגע לג'ומס. אפשר לקצר – – –

הי"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שחל לימד אותי פעם, שאפשר לא להסתכל ולהתרשם.

חגי מירום (העבודה):

לא על זה. שים לב לג'ומס, אנחנו רוצים לקצר, אם אפשר.

משה שחל (העבודה):

לא אמרתי כך.

הי"ר ד' תיכון:

מה אמרת?

משה שחל (העבודה):

אמרתי שהיושב-ראש לא צריך לספור, אם הוא בטוח בתוצאה; הוא יכול להכריז עליה.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. כן, רבותי, אנחנו ממשיכים.

סעיף 23 – משרד העבודה והרווחה.

רק רגע, שב, חבר הכנסת סאלח טריף.

חיים אורון (מרצ):

דילגת. בעמוד 73.

הי"ר ד' תיכון:

רק רגע, אתה רוצה שאני אחזור, כבר אישרתי. כבר אישרתי. אי-אפשר לעשות את זה. אני מצטער, רבותי, אני מדבר רק עם חבר הכנסת אורון, והצבענו.

רבותי, עמוד 77 – משרד העבודה והרווחה.

חבר הכנסת אורון, אתה לא אתי, כבר התעייפת.

חיים אורון (מרצ):

— — — מ-88 ללכת קדימה.

הי"ר ד' תיכון:

מה זה 88?

חיים אורון (מרצ):

משרד העבודה והרווחה. בעמוד 89 יש הסתייגות של עמיר פרץ.

הי"ר ד' תיכון:

כן, רבותי, בסדר. ראיתי.

עמוד 89 – משרד העבודה והרווחה, הסתייגות של חבר הכנסת עמיר פרץ. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אלקטרוני, נגד, נגד, נגד.

מיכה גולדמן (העבודה):

אתם נגד רווחה כל החיים שלכם. מתי הייתם בעד רווחה?

בעד ההסתייגות – 51

נגד – 57

נמנעים – 1

ההסתייגות של חבר הכנסת ע' פרץ לסעיף 23 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 51, נגד – 57, נמנע אחד, ההסתייגות לא התקבלה.

חבר הכנסת אורון – – –

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

עד עמוד 92. של מי?

חיים אורון (מרצ):

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

היו"ר ד' תיכון:

מי בעד? מי נגד?

בעד ההסתייגות – 47

נגד – 57

נמנעים – 1

ההסתייגות של חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לסעיף 23 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, בעד – 47, נגד – 57, נמנע אחד. אני יכול להצביע על כל הסעיף?

סעיף 23 – משרד העבודה והרווחה, לנוסח הוועדה בקריאה שנייה, אפשר להצביע.

הצבעה מס' 35

בעד סעיף 23, כהצעת הוועדה – 57

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 23 – משרד העבודה והרווחה, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 57, נגד – 52, שני נמנעים. נוסח הוועדה בקריאה שנייה לסעיף משרד העבודה והרווחה התקבל.

חיים אורון (מרצ):

24, את כל הסעיף.

היו"ר ד' תיכון:

את כל הסעיף.

רבותי, סעיף 24 בנוסח הוועדה, אפשר להצביע – בעד, נגד, נמנע.

הצבעה מס' 36

בעד סעיף 24 – 57

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 24 – משרד הבריאות, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 57, נגד – 52, שני נמנעים. נוסח הוועדה לסעיף 24 בקריאה שנייה אושר.

חיים אורון (מרצ):

25 הלאה.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, תיכף נגיע. 24 זה ארוך.

סעיף 25 – תגמולים לנכים. מי בעד נוסח הוועדה? מי נגד נוסח הוועדה? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 37

בעד סעיף 25 – 67

נגד – 37

נמנעים – 6

סעיף 25 – תגמולים לנכים, נתקבל.

היור"ד' תיכון:

בעד – 67, נגד – 37, שישה נמנעים. נוסח הוועדה לסעיף 25 אושר בקריאה שנייה.

סעיף 26 – איכות הסביבה.

חיים אורון (מרצ):

--- 107 באמצע, פורז.

אברהם פורז (מרצ):

--- צער בעלי חיים.

היור"ד' תיכון:

כן, רבותי, הסתייגותו של חבר הכנסת אברהם פורז – חוק צער בעלי חיים; אני עוזר לך. בעד? נגד?
אפשר להצביע.

הצבעה מס' 38

בעד ההסתייגות – 40

נגד – 58

נמנעים – 6

ההסתייגות של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 26 לא נתקבלה.

היורד' תיכון:

בעד – 40, נגד – 58, שישה נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

משרד איכות הסביבה בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה, אפשר להצביע.

הצבעה מס' 39

בעד סעיף 26, כהצעת הוועדה – 57

נגד – 52

נמנעים – 2

סעיף 26 – משרד איכות הסביבה, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היורד' תיכון:

בעד – 57, נגד – 52, שני נמנעים. משרד איכות הסביבה – סעיף 26 אושר בקריאה שנייה.

חיים אורון (מרצ):

27 – כל הסעיף.

היורד' תיכון:

27 – כל הסעיף. ביטוח לאומי, על-פי נוסח הוועדה בקריאה שנייה. רבותי, מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 40

בעד סעיף 27 – 56

נגד – 50

נמנעים – 3

סעיף 27 – ביטוח לאומי, נתקבל.

היור"ד' תיכון:

בעד – 56, נגד – 50, שלושה נמנעים. אושר בקריאה שנייה.

רבותי, מע"צ – סעיף 28. חבר הכנסת אורון, התעייפת?

חיים אורון (מרצ):

על כל הסעיף.

היור"ד' תיכון:

מי לנוסח הוועדה לסעיף 28?

חיים אורון (מרצ):

בהרמת ידיים.

היור"ד' תיכון:

מי בעד, ירים את ידו. תודה. מי נגד, ירים את ידו.

הצבעה

סעיף 28 – מחלקת עבודות ציבוריות – כבישים, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה.

חיים אורון (מרצ):

סעיף 29 – על כל הסעיף.

היו"ר ד' תיכון:

29 – משרד הבינוי והשיכון – על כל הסעיף. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את ידו. תודה. מי נגד?
תודה.

הצבעה

סעיף 29 – משרד הבינוי והשיכון, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

נוסח הוועדה לסעיף 29 אושר בקריאה שנייה.

חיים אורון (מרצ):

סעיף 30, עמוד 119, הסתייגות של חברת הכנסת נעמי חזן.

היו"ר ד' תיכון:

סעיף 30 – המשרד לקליטת העלייה, ההסתייגות של חברת הכנסת נעמי חזן. מי בעד ההסתייגות?
מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 41

בעד ההסתייגות – 47

נגד – 57

נמנעים – 2

ההסתייגות של חברת הכנסת נ' חזן לסעיף 30 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 47, נגד – 57, שני נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

אפשר להצביע על הסעיף כולו, חבר הכנסת אורון?

חיים אורון (מרצ):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

קריאה שנייה – סעיף 30 – המשרד לקליטת העלייה, על-פי נוסח הוועדה. בעד? נגד? להרים את היד. תודה.

הצבעה

סעיף 30 – המשרד לקליטת העלייה, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה.

סעיף 31 – הוצאות משק הדלק.

חיים אורון (מרצ):

על כל הסעיף.

היו"ר ד' תיכון:

מי לנוסח הוועדה, ירים את היד. תודה. מי נגד?

הצבעה

סעיף 31 – הוצאות משק הדלק, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה.

סעיף 32 – תמיכות במחירי מצרכי-יסוד ובייצור חקלאי. מה אתה רוצה כאן? כאן יש לך בעיות.

חיים אורון (מרצ):

אין לי בעיות.

היו"ר ד' תיכון:

אין לך בעיות, אז עוברים להצבעה על כל הסעיף על-פי נוסח הוועדה. מי בעד? תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 32 – תמיכות במחירי מצרכי-יסוד ובייצור חקלאי, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה.

סעיף 33.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת אבי יחזקאל.

היו"ר ד' תיכון:

איזה עמוד?

חיים אורון (מרצ):

עמוד 126.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הסתייגותו של חבר הכנסת אברהם יחזקאל למשרד החקלאות. הצבעה אלקטרונית?

חיים אורון (מרצ):

אלקטרונית.

הי"ר ד' תיכון:

אבי יחזקאל – הסתייגות. בעד? נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 42

בעד ההסתייגות – 49

נגד – 52

נמנעים – אין

ההסתייגות של חבר הכנסת א' יחזקאל לסעיף 33 לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 49, נגד – 52, אין נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

אפשר להצביע על כל הסעיף?

חיים אורון (מרצ):

על כל הסעיף וגם על הסעיף שאחריו.

אברהם פורז (מרצ):

הי"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פורז – שירותים וטרינריים.

אברהם פורז (מרצ):

— — — מאבק בכלבת.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, הסתייגותו של חבר הכנסת אברהם פורז. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 43

בעד ההסתייגות – 45

נגד – 57

נמנעים – 3

ההסתייגות של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 33 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 45, נגד – 57, שלושה נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

חיים אורון (מרצ):

עמוד 129 – חבר הכנסת שלום שמחון – יישובי הערבה, פיצויים.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, הסתייגותו של חבר הכנסת שלום שמחון. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 44

בעד ההסתייגות – 48

נגד – 56

נמנעים – 1

ההסתייגות של חבר הכנסת ש' שמחון לסעיף 33 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 48, נגד – 56, נמנע אחד. ההסתייגות לא התקבלה.

חיים אורון (מרצ):

על כל הסעיף.

היו"ר ד' תיכון:

על כל סעיף 33 – משרד החקלאות. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 33 – משרד החקלאות, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הסעיף התקבל על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 34 – משרד התשתיות הלאומיות. מי בעד נוסח הוועדה בקריאה שנייה, ירים את ידו. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 34 – משרד התשתיות הלאומיות, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף התקבל בקריאה שנייה.

סעיף 35 – הוועדה לאנרגיה אטומית. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 35 – הוועדה לאנרגיה אטומית, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף התקבל על-פי נוסח הוועדה בקריאה שנייה.

סעיף 36 – משרד התעשייה והמסחר.

חיים אורון (מרצ):

עמוד 134 – חבר הכנסת עמיר פרץ.

היו"ר ד' תיכון:

עמוד 134, הסתייגותו של חבר הכנסת עמיר פרץ. אפשר להצביע. הצבעה אלקטרונית.

הצבעה מס' 45

בעד ההסתייגות – 49

נגד – 59

נמנעים – 1

ההסתייגות של חבר הכנסת ע' פרץ לסעיף 36 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 49, נגד – 59, נמנע אחד. ההסתייגות לא התקבלה.

רבתי, לנוסח הוועדה. מי בעד, ירים את ידו. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 36 – משרד התעשייה והמסחר, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

נוסח הוועדה לסעיף 36 אושר בקריאה שנייה.

סעיף 37 – משרד התיירות.

חיים אורון (מרצ):

על כל הסעיף.

היו"ר ד' תיכון:

מי לנוסח הוועדה, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 37 – משרד התיירות, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

נוסח הוועדה לסעיף 37 אושר בקריאה שנייה.

חיים אורון (מרצ):

סעיף 38 בעמוד 139 – חבר הכנסת בייגה שוחט וחבר הכנסת אהוד ברק.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, סעיף 38, הסתייגות קבוצת שוחט. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 46

בעד ההסתייגות – 49

נגד – 58

נמנעים – אין

ההסתייגות של קבוצת חבר הכנסת א' שוחט לסעיף 38 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 49, נגד – 58. ההסתייגות לא התקבלה.

חיים אורון (מרצ):

עמוד 141. חבר הכנסת עמיר פרץ – מאבק באבטלה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הסתייגותו של חבר הכנסת עמיר פרץ. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 47

בעד ההסתייגות – 49

נגד – 57

נמנעים – 2

ההסתייגות של חבר הכנסת ע' פרץ לסעיף 38 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 49, נגד – 57, שני נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

סעיף 38. כבר אפשר להצביע?

חיים אורון (מרצ):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

ידני. מי בעד סעיף 38 על-פי נוסח הוועדה, ירים את ידו. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 38 – תמיכות בענפי משק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 39 – משרד התקשורת. חבר הכנסת אורון, אתה מדבר אתי או עם חבר הכנסת רן כהן?

חיים אורון (מרצ):

עמוד 143 למעלה. קבוצת סיעת מד"ע-רע"ם.

היו"ר ד' תיכון:

קבוצת סיעת מד"ע-רע"ם, הסתייגות למשרד התקשורת. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 48

בעד ההסתייגות – 51

נגד – 54

נמנעים – אין

ההסתייגות של קבוצת סיעת מד"ע-רע"ם לסעיף 39 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 51, נגד – 54. ההסתייגות לא התקבלה.

מה אתה רוצה עכשיו?

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, משרד התקשורת, סעיף 39 על-פי נוסח הוועדה, בקריאה שנייה, בהרמת ידיים. מי בעד?
תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 39 – משרד התקשורת, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף התקבל, על-פי נוסח הוועדה, בקריאה שנייה.

סעיף 40 – תחבורה, על-פי נוסח הוועדה. מי בעד? תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 40 – תחבורה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף התקבל על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 41 – משק המים.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

לא ייאמן פשוט.

סעיף 41, על-פי נוסח הוועדה. מי בעד?

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

מה, התעוררת? סובסידיה למים.

אריה דרעי (ש"ס):

היו"ר ד' תיכון:

איזה?

חיים אורון (מרצ):

מד"ע-רע"ם.

הי"ר ד' תיכון:

מד"ע-רע"ם. רבותי, מי בעד ההסתייגות של מד"ע-רע"ם? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 49

בעד ההסתייגות – 48

נגד – 57

נמנעים – אין

ההסתייגות של קבוצת סיעת מד"ע-רע"ם לסעיף 41 לא נתקבלה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אתם גזענים. קואליציה גזענית.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 48, נגד – 57, אין נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

אנחנו עוברים להצבעה ידנית. סעיף 41 – משק המים, בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה. אפשר להרים את היד. מי בעד? תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 41 – משק המים, כהצעת הוועדה, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

נוסח הוועדה לסעיף 41 נתקבל.

סעיף 42 – מענקי בינוי ושיכון. מי בעד נוסח הוועדה בקריאה שנייה, ירים את היד. תודה. מי נגד?
תודה.

הצבעה

סעיף 42 – מענקי בינוי ושיכון, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

נוסח הוועדה לסעיף 42 התקבל, רבותי.

חיים אורון (מרצ):

43, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 53, 54, 55, 57. עד 57.

היו"ר ד' תיכון:

43 עד 67.

חיים אורון (מרצ):

לא. עד 57.

היו"ר ד' תיכון:

עד 57, על-פי נוסח הוועדה, עם התיקונים, רבותי. מי בעד, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיפים 43-57, עם התיקונים, נתקבלו.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיפים התקבלו בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה. עד 57. תן לי עכשיו לרוץ.

חיים אורון (מרצ):

הי"ר ד' תיכון:

רק רגע. 58.

חיים אורון (מרצ):

58. ההסתייגות של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

הי"ר ד' תיכון:

58 אין.

חיים אורון (מרצ):

תצביע.

הי"ר ד' תיכון:

סעיף 58 על-פי נוסח הוועדה. מי בעד בקריאה שנייה? תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 58 – בתי-חולים ממשלתיים, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 60.

חיים אורון (מרצ):

ההסתייגות של מד"ע-רע"ם – הצבעה אלקטרונית.

הי"ר ד' תיכון:

באיזה עמוד?

קריאה:

עמוד 172.

הי"ר ד' תיכון:

רבותי, עמוד 172, הסתייגות קבוצת סיעת מד"ע-רע"ם. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 50

בעד ההסתייגות – 46

נגד – 55

נמנעים – אין

ההסתייגות של קבוצת סיעת מד"ע-רע"ם לסעיף 60 לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 46, נגד – 55, אין נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

אפשר להצביע על כל הסעיף?

קריאה:

הי"ר ד' תיכון:

סעיף 60 – חינוך ותרבות, על-פי נוסח הוועדה בקריאה שנייה. מי בעד, ירים את היד. תודה. מי נגד, ירים את היד. תודה.

הצבעה

סעיף 60 – חינוך ותרבות, כהצעת הוועדה, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

סעיף 60 – חינוך ותרבות, אושר בקריאה שנייה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

.67

הי"ר ד' תיכון:

67 – בריאות. לנוסח הוועדה, מי בעד, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 67 – בריאות, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה, לפי נוסח הוועדה.

חיים אורון (מרצ):

ל-79, ההסתייגות של סיעת מרצ – הצבעה אלקטרונית.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, מה עם 70?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

סעיף 70, עמוד 179.

היו"ר ד' תיכון:

סעיף 70, עמוד 179, קבוצת מרצ. מי בעד ההסתייגות שלה? מי נגד?

הצבעה מס' 51

בעד ההסתייגות – 47

נגד – 57

נמנעים – 1

ההסתייגות של קבוצת סיעת מרצ לסעיף 70 לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 47, נגד – 57, נמנע אחד. ההסתייגות לא התקבלה.

סעיף 70 על-פי נוסח – – –

חיים אורון (מרצ):

עמוד 188. ההסתייגות של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בנייה להשכרה.

היו"ר ד' תיכון:

עמוד 188, בסוף סעיף 70, הסתייגות תמר גוז'נסקי – בעד, נגד.

הצבעה מס' 52

בעד ההסתייגות – 44

נגד – 56

נמנעים – 3

ההסתייגות של חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לסעיף 70 לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 44, נגד – 56, שלושה נמנעים. רבותי – – –

חיים אורון (מרצ):

עוד לא. עמוד 180, עוד לא הצביעו על ההסתייגות של בייגה שוחט על בניית הוסטלים.

הי"ר ד' תיכון:

רבותי, דף 180. הסתייגות קבוצת שוחט. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 35

בעד ההסתייגות – 48

נגד – 57

נמנעים – 1

ההסתייגות של קבוצת חבר הכנסת א' שוחט לסעיף 70 לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 48, נגד – 57, נמנע אחד. אני יכול להצביע על הסעיף כולו?

חיים אורון (מרצ):

כן.

הי"ר ד' תיכון:

רבותי, סעיף תקציבי 70 – שיכון, על-פי נוסח הוועדה בקריאה שנייה. מי בעד, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 70 – שיכון, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

סעיף 70 התקבל על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 72, נוסח הוועדה. מי בעד, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 72 – חקלאות, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 73 – מפעלי מים, על-פי נוסח הוועדה. מי בעד? תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 73 – מפעלי מים, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

דילגת על 76.

הי"ר ד' תיכון:

עכשיו 76 – תעשייה, על-פי נוסח הוועדה. מי בעד, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 76 – תעשייה, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה.

סעיף 78. מי בעד על-פי נוסח הוועדה, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 78 – פיתוח תיירות, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר על-פי נוסח הוועדה.

חבר הכנסת שחל מזכיר שצריך להרים את הידיים.

סעיף 79.

מאיר פרוש (יהדות התורה):

עמוד 191.

הי"ר ד' תיכון:

כבר עברנו.

קריאות:

קריאה:

הצבענו.

הי"ר ד' תיכון:

סעיף 79 – פיתוח התחבורה. אין הסתייגויות. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. תודה. מי נגד?
תודה.

הצבעה

סעיף 79 – פיתוח התחבורה, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה.

חיים אורון (מרצ):

--- הצבעה שמית. זה על הרכבת.

קריאות:

חגי מירום (העבודה):

אלקטרונית.

היו"ר ד' תיכון:

.80

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. רבותי, איזו הסתייגות?

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

זה לא מופיע בהסתייגויות.

רבותי, סעיף 80. מי בעד נוסח הוועדה בקריאה שנייה, ירים את היד. תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 80 – כבישים ומסילות ברזל, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

סעיף 80 אושר בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 81 – תקשורת, על-פי נוסח הוועדה. מי בעד, ירים את היד, תודה. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 81 – תקשורת, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

נוסח הוועדה לסעיף 81 אושר בקריאה שנייה.

סעיף 83, מי בעד נוסח הוועדה?

אופיר פינס-פז (העבודה):

רגע, יש לי הסתייגות.

הי"ר ד' תיכון:

קודם צריך למצוא את אופיר פינס, אני לא מוצא.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

עמוד 203.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הר-איתן.

הי"ר ד' תיכון:

הסתייגות של חבר הכנסת אופיר פינס לסעיף 83. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 54

בעד ההסתייגות – 42

נגד – 53

נמנעים – 2

ההסתייגות של חבר הכנסת א' פינס-פז לסעיף 83 לא נתקבלה.

הי"ר ד' תיכון:

בעד – 42, נגד – 53, שני נמנעים. ההסתייגות לא התקבלה.

לנוסח הוועדה, סעיף 83. מי בעד, ירים את היד. מי נגד?

הצבעה

סעיף 83 – הוצאות פיתוח שונות, כהצעת הוועדה, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 84. אין הסתייגויות. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 84 – תשלום חובות, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר על-פי נוסח הוועדה בקריאה שנייה.

סעיף 89. אין הסתייגויות. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 89 – מפעלי משרד ראש הממשלה ומשרד האוצר, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 91. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 91 – הוצאות המכון לפריון העבודה והייצור, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

סעיף 91 אושר בקריאה שנייה.

סעיף 94. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 94 – בתי-חולים ממשלתיים, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 95, נמל יפו, הכי חשוב. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 95 – נמל יפו ונמל חדרה, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף עבר בקריאה שנייה. מתי זה ייעלם?

סעיף 96. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 96 – משרד התקשורת, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר בקריאה שנייה.

קרן לבנק ישראל, עמוד 212, אין הסתייגויות, גם אין סעיף וגם אין מספר לסעיף. מי בעד נוסח הוועדה? מי נגד? תודה. איזה סעיף זה?

קריאות:

.97

הי"ר ד' תיכון:

סעיף 97, להוסיף בחוברות.

הצבעה

סעיף 97 – קרן לבנק ישראל, נתקבל.

הי"ר ד' תיכון:

סעיף 97 אושר בקריאה שנייה על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 98 – מינהל מקרקעי ישראל. מי בעד נוסח הוועדה, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיף 98 – מינהל מקרקעי ישראל, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף אושר על-פי נוסח הוועדה.

סעיף 99 – ריבית לבנק ישראל. רבותי, ניגשים להצבעה על הסעיף על-פי נוסח הוועדה. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 55

בעד סעיף 99 – 59

נגד – 46

נמנעים – 1

סעיף 99 – ריבית לבנק ישראל, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 59, נגד – 46, נמנע אחד. הסעיף אושר על-פי נוסח הוועדה.

הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1998, התשנ"ח-1998

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ממשיכים, חוק התקציב לשנת הכספים 1998 – –

חגי מירום (העבודה):

– – – רגע

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו מצביעים בקריאה שנייה על הצעת חוק התקציב. לשם החוק אין – – –

חגי מירום (העבודה):

בקריאה השלישית אנחנו מבקשים הצבעה שמית.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, בוודאי. אולי נותר על כל ההסתייגויות שנותרו בהצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1998?

חגי מירום (העבודה):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1998, בקריאה שנייה, סעיפים 1 עד 9, על-פי נוסח הוועדה. מי בעד, ירים את היד. מי נגד? תודה.

הצבעה

סעיפים 1-9 נתקבלו.

היו"ר ד' תיכון:

סעיפים 1 עד 9 של הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1998 אושרו בקריאה שנייה.

רבתי, לא נתקבלה אף הסתייגות, נכון?

קריאה:

נכון.

הי"ר ד' תיכון:

אנחנו ניגשים להצבעה שמית – – –

חיים אורון (מרצ):

אני לא בטוח שהצבענו על החוברת הזאת.

הי"ר ד' תיכון:

איזה? על זו הצבענו עכשיו.

חיים אורון (מרצ):

אחרי שהורידו את 500 מיליון השקל בקצבאות הילדים, הם דילגו פה.

הי"ר ד' תיכון:

זו הקריאה השלישית, חבר הכנסת אורון, אני מצטער.

חיים אורון (מרצ):

קריאה שלישית?

הי"ר ד' תיכון:

זו הקריאה השלישית. מה לעשות? זה חוק התקציב.

אנחנו ניגשים להצבעה שמית על הצעת התקציב לשנת הכספים 1998 בקריאה שלישית. הצבעה שמית.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אין הסתייגויות.

היו"ר ד' תיכון:

אין הסתייגויות. שאלתי. חזור למקום, נרדמת.

אדוני המזכיר, נא לקרוא את השמות. קריאה שלישית – חוק התקציב.

מזכיר הכנסת א' האן:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

יולי-יואל אדלשטיין – בעד. רפאל אדרי –

משה שחל (העבודה):

חברי הכנסת המוסלמים צריכים – – – שיקראו את השמות שלהם.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. יש בקשה של חברי הכנסת המוסלמים. תקרא בשמותיהם. אתם מסכימים להצבעה אלקטרונית? חבר הכנסת אורון, איפה אתה?

חגי מירום (העבודה):

יש הסכמה.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, אנחנו ניגשים להצבעה אלקטרונית. כולם, נא לשבת.

חגי מירום (העבודה):

לא, הצבעה שמית, ביקשנו קודם.

היו"ר ד' תיכון:

אם כך, לא הסכמתם. אני חוזר: ההצבעה – – – כל אחד צועק כאן. חבר הכנסת אורון, מה לעשות, הדיחו אותך בסוף.

חגי מירום (העבודה):

לא הדיחו.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, כל אלה שצריכים להתפלל מנחה ולצום, המזכיר יקרא את שמותיהם בתחילת ההצבעה השמית.

שר התחבורה י' לוי:

כולם צריכים להתפלל מנחה.

קריאות:

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

רוצים להתפלל מנחה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, רק המוסלמים.

חבר הכנסת מירום. הצבעה אלקטרונית, רבותי. הצעת התקציב לשנת הכספים 1998, בקריאה שלישית. כולם, נא לשבת. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה בקריאה שלישית: הצעת התקציב וחוק התקציב לשנת הכספים 1998, בקריאה שלישית. הצבעה אלקטרונית – בעד, נגד, אפשר להצביע.

הצבעה מס' 56

בעד – 58

נגד – 52

נמנעים – 1

התקציב לשנת הכספים 1998 וחוק התקציב לשנת הכספים 1998, התשנ"ח–1998, נתקבלו.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 58, נגד – 52, נמנע אחד. הצעת התקציב וחוק התקציב לשנת הכספים 1998 אושרו ויוצאים לדרך.

תודה רבה לכל אלה שעזרו לי.

הפסקה לעשר דקות. לפני כן, תודה לעובדי הכנסת על המאמץ הגדול שכולם עשו, לרבות משמר הכנסת, ולא אמנה אותם. הפיצוי בוא יבוא. תודה רבה לכם.

(הישיבה נפסקה בשעה 16:59 ונתחדשה בשעה 17:16).

שאלות ותשובות

היו"ר' אדרי:

חברי הכנסת, אנחנו מחדשים את הישיבה ומשנים במקצת את סדר-היום. נתחיל בתשובות על שאלות שיינתנו בכנסת היום, יום שני, 5 בינואר, על-ידי אדוני שר התיירות. אנא ממך, השב על שאלתא מס' 1638, של חבר הכנסת שמואל הלפרט, בבקשה.

המלצת לסייר בכנסייה המורמונית

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את שר התיירות ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

בחוברת שהופקה על-ידי משרד התיירות ועיריית ירושלים, ובתחילתה ברכת שר התיירות, מומלץ על סיורים שונים לתיירים בירושלים. בעמוד 12 מופיעה המלצה לסייר במרכז הירושלמי ללימודי המזרח הקרוב – אוניברסיטת בריגהם-יאנג, ולמעשה זה סיור בכנסייה המורמונית.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד שמדובר בהמלצה לסיור בגוף מיסיונרי פעיל?

2. האם שוקלים להפסיק סיורים אלה, וכן את הפרסומים על סיורים במוסדות מיסיונריים?

שר התיירות מ' קצב:

אדוני היושב-ראש, הנני מתכבד להשיב על השאלתא של חבר הכנסת שמואל הלפרט.

1. למשרד התיירות אין מידע כי אוניברסיטת בריגהם-יאנג מקיימת פעילות מיסיונרית. אין למשרד התיירות ראיות כי במקום מתבצעת לכאורה עבירה, ולכן אינני יכול לאשר אם יש יסוד למנוע את הפרסום.

2. חוברת האירועים החודשית מופקת בשיתוף עם עיריית ירושלים – מחלקת התיירות, בעברית ובאנגלית. מטרת החוברת הינה מסירת מידע לתיירים בני כל הדתות מחוץ-לארץ ומישראל; היא מיועדת לתייר ומפורסמים בה רשימת אירועים, מוזיאונים ואתרים שיש בהם עניין תיירותי.

משרד התיירות ממליץ לבקר באתר כחלק ממסלולי הסיור שמעניינים את התייר בירושלים. לא ניתן, וגם לא סביר, להוציא את כל הכנסיות וכל המוסדות הלא-יהודיים ממסלול הסיור עבור תיירים נוצרים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני השר. שאלה נוספת לחבר הכנסת שמואל הלפרט. אדוני, בבקשה.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני שר התיירות, כולם יודעים שאוניברסיטת בריגהם-יאנג שייכת לכנסייה המורמונית. מתבצעת שם פעילות מיסיונרית. אני מאוד מתפלא, אף שכל אחד בירושלים יודע, דווקא למשרד התיירות הדבר הזה לא ידוע.

שר התיירות מ' קצב:

ידידי חבר הכנסת שמואל הלפרט, בחוברת יש מידע על אתרים שמעניינים את ציבור הצליינים, ציבור המבקרים הנוצרים. אנחנו מברכים את המבקרים בארץ. הם באים לכאן למטרות דתיות. אנחנו חרתנו על דגלנו את חופש הפולחן. אם מתבצעת איזו פעילות מיסיונרית על-ידי האוניברסיטה המסוימת הזאת, הרי שאתה ודאי יודע מה האמצעים כדי לפעול בתגובה.

בכל אופן, אני כשר התיירות לא יכול שלא לברך את ציבור הצליינים הנוצרים שרוצה לבקר באתרים המקודשים לדת הנוצרית.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני השר. בבקשה, אדוני חבר הכנסת שמואל הלפרט.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני שר התיירות, האם אינך חושב שעל-ידי עידוד ביקורים במוסדות מיסיונריים אתה ומשרד התיירות נותנים עידוד לפעילות מיסיונרית בארץ?

שר התיירות מ' קצב:

חלילה וחס. משרד התיירות לא ייתן יד לשום פעילות מיסיונרית, ומובן שאנחנו איננו חלק מזה. אנחנו נתנו ברכה לתיירים נוצרים שמבקרים באתרים המקודשים לנצרות. מובן שאנחנו שוללים כל פעילות מיסיונרית.

אזור המלונות בעין-בוקק

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר התיירות ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

ממשלת ישראל השקיעה עשרות מיליוני דולרים בבניית מלונות באזור עין-בוקק, אך לא דאגה לפיתוח האזור מבחינת תשתית ושירותים מינימליים כמו כבישים, מדרכות ותאורה. גם השיווק בארץ ובעולם אינו מספיק.

רצוני לשאול:

1. מדוע הפסיקה המדינה להשקיע בפיתוח האזור?

2. מדוע לא מעודדים הגופים המוסמכים מגורי עובדים במקום ומאלצים אותם לנסוע לבתיהם בדימונה, בערד והסביבה, דבר הגורם הוצאות רבות למעסיקים?

3. מה יעשה בנדון?

תשובת שר התיירות מ' קצב:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הפיתוח באזור – המדינה לא הפסיקה להשקיע בפיתוח האזור. אף שתקציב הפיתוח של משרד התיירות קוצץ ב-50% בהשוואה לשנת 1995, המשרד תקצב הקמת סולריום בסך של כ-8 מיליוני שקלים. המיזם בוצע במלואו ונחנך השנה.

המשרד מימן מערך הגנה של חופי עין-בוקק וחמי-זוהר בסך של כ-30 מיליון שקל. המשרד נערך לקראת תכנון שלב ב' של מפעל ההגנה כנגד עליית המפלס של בריכת מפעלי ים-המלח.

נוסף על כך מבצעת החברה לפיתוח התיירות בים-המלח בע"מ, חברת פיתוח של המשרד, תוכנית מקיפה של פיתוח תשתיות. אין הפסקה בפיתוח התשתיות. יש לזכור, כי התקדמות בעבודות כגון כבישים ומדרכות אפשרית רק לאחר גמר תשתיות תת-קרקעיות ובהתאם לקצב בניית המלונות.

להלן דוגמאות של עבודות שבוצעו על-ידי החברה לפיתוח התיירות בים-המלח: א. פארק התמרים, לרבות במה לאירועים, מערכת תאורה, הצללה וכו'; ב. טיילת נופית המחברת את עין-בוקק וחמי-זוהר, לרבות תאורה, ספסלי ישיבה, עצים וצמחייה; ג. מתקנים שונים בחוף הציבורי של עין-בוקק, הקמת חוף ציבורי נפרד לציבור הדתי עם הפרדת המתקנים בין גברים לבין נשים, הקמת מבנה שירותים בחוף הציבורי של חמי-זוהר; ד. שיקום הטיילת של חמי-זוהר, שיקום מפרץ החנייה ותחנת

האוטובוסים בחמי-זוהר; ה. הרחבת מכון הטיהור באזור והקמת תחנות ביוב ושאיבה. יש להוסיף, כי מע"צ מסיימת את העתקת הכביש הארצי, כביש 90, כך שחלק מהכביש המקורי הופך להיות כביש פנימי.

האמור לעיל אינו כולל את פיתוח התשתיות התת-קרקעיות המבוצע על-ידי החברה לפיתוח ים-המלח, כגון: צנרת ביוב, צנרת מים, חשמל, טלפון וכו'. על-פי תוכנית הפיתוח של החברה יגיע היקף עבודות התשתית שתבצע החברה לסך של כ-20 מיליון שקל ב-1997, ולסך של כ-25 מיליון שקל ב-1998.

2. מגורי עובדים – הנושא אינו בתחום סמכותו של משרד התיירות, אם כי המשרד מודע לבעיה.

יזמנו בעבר מפגשים שונים עם המועצה האזורית ומשרדי הממשלה הרלוונטיים – משרד השיכון ומשרד הפנים. הועלו רעיונות שונים, דוגמת הפיכת נווה-זוהר ליישוב שיתפקד כמרכז שירותים, עם מרכז מגורי עובדים.

משרד התיירות היה גם מוכן לראות בהשקעות בבניית מגורי עובדים השקעות שיקנו זכאות למעמד של מפעל מאושר, לרבות מענקי השקעות על חשבון תקציב הפיתוח של המשרד. הצעתנו נפסלה על-ידי משרד האוצר ומרכז ההשקעות.

הנושא טרם נפתר, לצערנו, ומשרד התיירות ימשיך ללחוץ על המשרדים הנוגעים בדבר – משרד האוצר, משרד השיכון ומשרד הפנים – כדי שיימצא פתרון הולם לבעיה.

אזורי עדיפות לאומית לתיירות

חבר הכנסת ח' אורון שאל את שר התיירות ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

לאחרונה פרסמה הממשלה סיווג חדש לאזורי עדיפות לאומית לתיירות. לפי המצב החדש יורד הסיווג של אילת, הכינרת, הגליל והנגב, ועולה הסיווג של הגולן ויש"ע.

רצוני לשאול:

1. מה הוא ההיגיון הכלכלי העומד מאחורי החלטה זו?

2. מה היא המשמעות הכספית של העלאת הסיווג לאזורי יש"ע והגולן?

3. האם מדיניות הממשלה היא תוצאה של עודף בתיירות או צפי נמוך מאוד לתיירות בעתיד הקרוב?

שר התיירות מ' קצב:

2-1. מפת העדיפויות הלאומית בתיירות מבטאת למעשה את התאמתה של המפה למדיניות הפיתוח של משרד התיירות ולצרכי ענף התיירות. המפה הוכנה על-פי החלטת הממשלה מיום 7 ביולי 1996.

השינויים בהטבות נובעים, בין השאר, מהסיבות האלה:

א. אילת – עד כה אישרנו הקמת 14,000 חדרי מלון באילת, ואין צורך בשלב זה בעידוד בניית חדרי מלון נוספים.

ב. אזור הנגב – מעמדו של אזור זה, בניגוד לאמור בשאילתא, לא שונה, למעט העיר באר-שבע. אשר לשינוי בעיר באר-שבע – היה צמצום בהטבות להקמת בתי-מלון עממיים, מאזור פיתוח א' לאזור פיתוח ב'. הסיבה לשינוי החלקי המסוים היתה חוסר העניין שגילו משקיעים לאורך השנים בהקמת מלונות בעיר. על אף העובדה שהעיר נהנתה במשך שנים ארוכות ממעמד של אזור פיתוח א', הוקם בה בעשר השנים האחרונות רק מלון אחד, ואנו היינו סבורים כי את ההטבות עדיף לתת למקומות בעלי פוטנציאל תיירותי שיש בהם התעניינות של משקיעים. אף-על-פי-כן, גורמי משרד התיירות והאוצר נתבקשו לדון בהעלאת הסיווג לאזור פיתוח א' לבאר-שבע, לצפת ולחיפה.

ג. הכינרת והגליל – בניגוד להגדרה הסוחפת בשאילתא, ההטבות בגליל נשארו ללא שינוי באזורים הבאים: רצועת הכינרת – לרבות העיר טבריה עצמה, גליל עליון צפוני, מערב גליל עליון – לרבות עכו, גליל מערבי תחתון, נצרת – למעט הסיוע להקמת בתי-מלון מפוארים.

השינוי היחיד בגליל היה באזור סובב-כינרת – רצועת הכינרת עצמה נשארה ללא שינוי – ובאזור הגליל העליון הדרומי, למעט סיוע לבתי-מלון מפוארים, מאזור ב' לג', ולבתי-מלון עממיים, מא' לב'. אזורים אלו עומדים בעדיפות שנייה לעומת רצועת סובב-כינרת ונצרת, החשובות יותר לצליינות, ואזורי קו העימות בגליל העליון והמערבי. לפי מיטב ידיעתנו ועל-פי הבדיקות שערכנו, בנצרת הביקוש יהיה בעיקר לבתי-מלון של עד ארבעה כוכבים. בתי-מלון מפוארים אין להם ביקוש בעיר נצרת. גם כאן העדפנו לתת את ההטבות לבתי-מלון מפוארים באותם אזורים מבוקשים.

מעמד הפרויקטים התיירותיים בגולן וביש"ע, מבחינה פורמלית ותקציבית, לא שונה, מאחר שגם בעבר, לרבות בקדנציה הקודמת, פרויקטים תיירותיים שאושרו קיבלו הטבות זהות לאלו של אזור פיתוח א', אף שהאזור כולו לא הוגדר כאזור פיתוח. לאור זאת, אין שום משמעות תקציבית לקביעת אזורים אלו כאזור פיתוח א'. עדיין אין, לצערנו, ביקוש רב-היקף לבניית מלונות באזורים אלו.

3. מדיניות הממשלה בקביעת אזורי הפיתוח התיירותיים מבטאת את התחזיות של משרד התיירות לשנת 2000 ולשנים שאחריה, תוך מתן עדיפות לירושלים, סובב-כינרת, הגליל, בחלקו הגדול, לרבות נצרת, ובהתחשב במגבלות התקציביות שבהן נתונה הממשלה, לרבות משרד, שבגלל נאלץ המשרד להתמקד רק באזורים בעלי פוטנציאל תיירותי.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני השר. שאלה נוספת לחבר הכנסת חיים אורון. אדוני, בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני השר, מתוך התשובה והפירוט של האזורים והמלונות מסוג כזה ומסוג אחר, אי-אפשר להתעלם מהעובדה, שהאזורים היחידים שיש להם מאפיין גיאוגרפי אחיד וכולל, והם שניהם אזור פיתוח א', גם למלונאות, הם אזורי יהודה ושומרון ורמת-הגולן. סך כל המשאבים מוגבל, וכאשר נותנים יותר למקום אחד, נותנים פחות למקום אחר. זו בדיוק השאלה: אם יש הגדרה גיאוגרפית, למה היא נכונה רק לגבי הגדה המערבית ורמת-הגולן? אם ההגדרה היא נקודתית – יפעילו את ההגדרה הנקודתית גם בגדה המערבית וברמת-הגולן, על-פי אותם קריטריונים.

אבל עובדה היא, שפה אושר אזור גיאוגרפי שלם, ואילו פה אושרו מקומות במקום כזה או אחר. לפחות לגבי באר-שבע אני יודע, מתוך דיבורים של קברניטי העיר, שהעובדה שרמת העדיפות ירדה תבלום אולי יזמים בעתיד.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני חבר הכנסת אורון. בבקשה, אדוני השר.

חיים אורון (מרצ):

ההחלטה לגבי יהודה ושומרון ורמת-הגולן נבעה מהחלטה כוללת שקיבלה הממשלה, שנוגעת גם לתחומי התעשייה ולתחומים נוספים, לרבות התיירות, שעליהם הוכרז כעל אזורי פיתוח א'.

אני מדגיש שגם בקדנציה הקודמת, בתקופת כהונתה של הממשלה הקודמת, אישרו הטבות ברמה של אזור פיתוח א' למלונות ביהודה, בשומרון ורמת-הגולן.

אם יתברר במשך הזמן שאין ביקושים להשקעות, אז אחד מן השניים, או שני הדברים גם יחד: ראשית, אין בעצם חשש שתקציבים ילכו לאותם יישובים, לפי השקפת עולמך; שנית, אנחנו נדון מחדש במפת סיווג אזורי פיתוח לתיירות ליהודה ושומרון ולרמת-הגולן.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני השר.

מענקים להשקעות בתיירות

חבר הכנסת ע' זיסמן שאל את שר התיירות ביום י"ח בכסליו התשנ"ח (17 בדצמבר 1997):

פורסם שוועדת ההשקעות של משרדך אישרה מענקים בהיקף של 91 מיליון ש"ח, בהם לשני מלונות פאר ברמת חמישה כוכבים – 56.3 מיליון.

רצוני לשאול:

1. מדוע מסייע משרדך לרשתות מלונאות בין-לאומיות מבוססות, אשר אינן זקוקות לסיוע זה?

2. מה היא התועלת שצומחת למשק הישראלי מהסיוע שמעניק משרדך לבניית בתי-מלון בכלל ושל רשתות יוקרתיות בפרט?

3. מדוע מסייע משרדך לעסק שהוא רווחי בפני עצמו?

תשובת שר התיירות מ' קצב:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרד התיירות עושה מאמצים מיוחדים לעודד כניסת רשתות ניהול בין-לאומיות לניהול פרויקטים בישראל וגם להשקעות, על מנת לחזק את מעורבותן בשוק הישראלי. חשיבותן של רשתות הניהול הבין-לאומיות רבה במיוחד, כי הצטרפותן משפרת את תדמיתנו כיעד תיירות בשוק העולמי, ועם הצטרפותן נכנסים המלונות הישראליים למערכות שיווק בין-לאומיות מסועפות, ולעשרות אלפי סוכנויות נסיעה ברחבי העולם ניתנת האפשרות של שיווק ומכירה ישירה של שוק התיירות הישראלי.

2. רווחיותם של הפרויקטים המלונאיים בישראל גבולית, והאלטרנטיבות העומדות בפני המשקיעים אטרקטיביות הרבה יותר. הסיוע הניתן על-ידי הממשלה להקמת מלונות, כמו מפעלי תעשייה, מאפשר למשקיעים לשפר במידה מסוימת את הרווחיות הגבולית, ולמעשה המשמעות היא השתתפות הממשלה בסיכון הכלכלי להשקעותיהם.

3. הסיוע הניתן במסגרת החוק לעידוד השקעות הון, הקריטריונים שלפיהם מאשרים הם התרומה של הפרויקט לכלכלת המדינה במונחים של הכנסות צפויות במטבע זר, יצירת מקומות תעסוקה, התרומה לאזורי פיתוח וכו'.

במקרים הספציפיים שבהם אישר משרד התיירות את מתן הסיוע מדובר בשתי חברות בין-לאומיות מהשורה הראשונה בעולם. רשת "ארבע העונות" היא מהיוקרתיות ברשתות הניהול הבין-לאומיות הפועלות ברחבי העולם, רשת "אקור" היא מהגדולות בעולם, ומדינת ישראל מתברכת בכך ששתי רשתות אלו בחרו להיכנס להשקעות ולניהול בישראל. יש בכך ביטוי של אמון שהם רוחשים ליעד הישראלי.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש להודות לך, אדוני שר התיירות, על תשובותיך.

שר התיירות מ' קצב:

תודה.

הצעת חוק משפחות חד-הוריות (תיקון מס' 2), התשנ"ח-1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ר' אדרי:

אנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק משפחות חד-הוריות (תיקון מס' 2), קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את החוק יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, חבר הכנסת מקסים לוי. אדוני, בבקשה.

מקסים לוי (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הריני מתכבד להביא לאישור הכנסת בקריאה שנייה ובקריאה שלישית את הצעת חוק משפחות חד-הוריות (תיקון מס' 2), התשנ"ח-1997.

חוק משפחות חד-הוריות אושר בכנסת בשנת 1992, ולפיו ניתנו למשפחות חד-הוריות הטבות שונות בתחומי ההכשרה המקצועית, מעונות-היום, הבטחת הכנסה וכן תשלום מענק לימודים עבור הילדים, המשולם על-ידי המוסד לביטוח לאומי בתחילת כל שנת לימודים.

החוק נועד לעזור להורה יחיד, דהיינו, למי שאינו נשוי ואין לו אדם אחר הידוע בציבור כבן-זוגו.

בתיקון לחוק שהתקבל ב-1994 נקבע, שהגדרת הורה יחיד תכלול גם אוכלוסיות אחרות: מי שחי בנפרד מבן-זוגו, עגונה ועולה חדש שבן-זוגו לא עלה לארץ.

במהלך הפעלת החוק התברר, שהסייג שאין לאדם בן-זוג הידוע בציבור כבן-זוגו, כתנאי להכרה בו כהורה יחיד, הושמט בתיקון האמור.

הצעת החוק המונחת בפניכם מטרתה להבהיר כי הורה יחיד ייחשב, בכל המקרים, רק הורה שאין לו בהווה בן-זוג ואין לו גם אדם אחר הידוע בציבור כבן-זוגו.

לחוק יש הסתייגויות. אבקש לדחות את ההסתייגויות ולאשר את החוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת מקסים לוי, על הצעת החוק, אני חושב שהיא נחוצה. אני מבקש להזמין את חבר הכנסת אפי אושעיה. לך, אדוני, שתי הסתייגויות לתיקון מס' 2 לחוק משפחות חד-הוריות. אדוני, בבקשה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ההסתייגויות הן טכניות. אני, כמובן, אהיה בעד החוק ולא אנצל את הזמן שעומד לרשותי.

אבקש רק להעיר הערות אחדות בקשר לכמה עניינים. ראשית אתייחס לעובדה שהחוק כתוב בלשון זכר, אבל הוא חל בוודאי גם על נשים. על-פי החוק גבר שמאמץ ילד, ויש מקרים כאלה, יעמדו לזכותו הזכויות שיש לאשה המאמצת ילד או עומדת לאמץ ילד כמשפחה חד-הורית. אותו דבר יהיה גם לגבי גברים. אני לא בטוח שהחברים הדתיים היו כל כך בעד העניין הזה. אבל אני חושב שיש פה שוויון, ועליו אני מבקש לברך.

אני מבקש להתייחס לסעיף 1(2), הקובע ש"אין לו בן-זוג אחר". אני יודע שאל יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, וגם אלי, כחבר הוועדה, מגיעות תלונות רבות על כך שהחוקרים של הביטוח הלאומי, שבדרך כלל עושים עבודה יוצאת מן הכלל, מתעמרים, מתעללים, עוקבים ובולשים אחר נשים, בעיקר, בטענות שונות ומשונות לגבי בני-זוג. במה דברים אמורים? נניח שאשה היא משפחה חד-הורית, והנה היא מצאה לה חבר לתקופה מוגבלת, אדוני היושב-ראש, והחליטה לבלות אתו כמה ימים או לילות לזמן קצר ומוקצב מראש, על-פי החלטתה, או שהיא עשתה ניסיון לחיות עם מישהו לתקופה קצרה.

בו בזמן שהיא התחילה לחיות עם בן-הזוג הזה, או ההיפך, אם בן-הזוג החליט לחיות לתקופה קצרה עם בת-זוג, אפילו זה יכול להיות, במקרים חריגים, לבילוי של לילה אחד, הנה, בבוקר החוקר של

הביטוח הלאומי עוקב, רושם, מצלם ומדווח – לבן או בת הזוג היה בן-זוג נוסף, כך שהביטוח הלאומי שולל את הזכויות המגיעות כמשפחות חד-הוריות. לכן, אני מנצל את ההזדמנות הזאת לפנות להנהלת הביטוח הלאומי להקל על האנשים הללו, שבלאו הכי סובלים, צריכים לגדל לבד את הילדים בבית, אלה קשיים שאנחנו כולנו מודעים להם, והנה הביטוח הלאומי בא לתקן עיוותים.

החוק חוקק בשנת 1992, ב-1994 נעשו תיקונים, והיום באים תיקונים לגבי עגונה.

אני רוצה לומר, שבועדת העבודה והרווחה בראשותו של מקסים לוי, כשהנושא נדון, עמדו חברי הוועדה על הצורך בגני-הילדים, במעונות במיוחד, ועל מתן עדיפות לילדים של המשפחות החד-הוריות. נכון שהנושא מצוי בתקנות, אבל אני מבקש להדגיש, שמה שצריך להיות הוא לקדם את הילדים של המשפחות החד-הוריות לראש הרשימה ולתת להם עדיפות. זו תהיה העדפה מתקנת, שתסייע במשהו למשפחות שזקוקות לעזרה הזאת. תודה רבה.

הי"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אפי אושעיה, על ההסתייגויות ועל הרעיונות שלך. האם אדוני מבקש שנצביע על ההסתייגויות?

מקסים לוי (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

--- לדבר ---

הי"ר ר' אדרי:

אני מבין, לכן אני שואל אם אדוני עומד על כך שנצביע על ההסתייגויות?

אפי אושעיה (העבודה):

לא, אדוני. אני מסיר אותן.

הי"ר ר' אדרי:

אני מודה לך מאוד. נעבור להצבעה. מי לסעיף 1, כהצעת הוועדה? ההצבעה החלה. מי בעד, מי נגד?

הצבעה מס' 57

בעד סעיף 1 – 3

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 1 נתקבל.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 3, נגד אין, נמנעים אין. סעיף 1, כהצעת הוועדה, אושר.

אנחנו עוברים לסעיף 2, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 58

בעד סעיף 2 – 3

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 2 נתקבל.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 3, נגד אין, נמנעים אין; אנחנו ארבעה, אני לא מבין, למה אנחנו שלושה? כל הזמן יוצא שלושה. אני מצביע וזה כנראה לא נקלט. ארבעה. פה-אחד, אדוני, התקבל. החוק אושר בקריאה שנייה פה-אחד.

האם אדוני מסכים שנצביע בקריאה שלישית? אני מודה לך, אדוני.

חברי הכנסת, אנחנו נעבור לקריאה שלישית. מי להצעת החוק ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 59

בעד החוק – 4

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק משפחות חד-הוריות (תיקון מס' 2), התשנ"ח-1997, נתקבל.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 4, נגד אין, נמנעים אין, החוק אושר בקריאה שלישית. הכוונה היא לחוק משפחות חד-הוריות (תיקון מס' 2), התשנ"ח-1997.

אדוני יושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת מקסים לוי, אני מודה לך על היוזמה שלך ועל הצעת החוק שהגשת לנו.

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אפי אושעיה, על ההסתייגויות הענייניות שהן לטובת הציבור.

אני מודה לשני חברי הכנסת, עזרא וריבלין, על נוכחותם – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ר' אדרי:

נוסיף את הצבעתך, אדוני.

חבר הכנסת פורז, אנחנו מעטים, אנא הואל בטובך לאפשר לנו להמשיך.

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1997, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את החוק יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה. אדוני יושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת מקסים לוי, אנא ממך, בבקשה.

מקסים לוי (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד להביא לאישור הכנסת בקריאה שנייה ובקריאה שלישית את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1997.

המוסד לביטוח לאומי שילם בשנת 1996 כמיליון ו-800,000 קצבאות בממוצע מדי חודש, בסכום כולל של כ-250 מיליארד שקל. הגמלאות שהמוסד מופקד על תשלומן – – –

אפי אושעיה (העבודה):

כמה?

מקסים לוי (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

כ-250 מיליארד.

אפי אושעיה (העבודה):

250 מיליון.

אברהם פורז (מרצ):

אולי 25 מיליארד?

היו"ר ר' אדרי:

זה יותר מתקציב המדינה. כ-25% יותר מתקציב המדינה.

אברהם פורז (מרצ):

אולי 25 מיליארד?

היו"ר ר' אדרי:

אני בספק.

מקסים לוי (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

הגמלאות שהמוסד מופקד על תשלומן נועדו להבטחת הקיום השוטף של הזכאים להן בתקופות שבהן נפגע כושר ההשתכרות, כגון: בעקבות נכות, אבטלה או פטירת המפרנס במשפחה, ואולם קורה שהגמלה משולמת לזכאי באיחור.

תיקון החוק המוצע יאפשר תשלום הפרשי הצמדה למדד בכל מקרה שבו הגמלה משולמת לזכאי לאחר המועד, ונקבעו בו כללים ברורים בדבר אורך התקופה שקדמה למועד שבו הוגשה התביעה למוסד ואשר בעדה תשולם הגמלה.

לפי הדין הקיים, מי שהגיש את תביעתו באיחור ניכר זכאי כיום לגמלה בשיעור הנומינלי בלבד לגבי רוב התקופה שקדמה לתביעה, והמוסד רשאי לשלם הפרשי הצמדה רק לתקופה מוגבלת.

לעניין תקופת התשלום לתקופה שקדמה להגשת התביעה, נוהג המוסד לשלם גמלה לתקופה של שנה עד שלוש שנים שקדמו למועד שבו הוגשה התביעה למוסד. זאת במסגרת שיקול הדעת שניתן למוסד לעניין זה בסעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי, לעניין תקופת התשלום לתקופה שקדמה לתביעה.

עד לשנת 1994 אימץ בית-הדין הארצי לעבודה במלואם את הכללים שנקבעו במוסד לביטוח לאומי בנושא זה, ואולם בשנים האחרונות חלה תפנית בגישת בית-הדין. ההלכה שנתגבשה בשנים האחרונות בפסיקת בית-הדין קובעת, כי כאשר מדובר בגמלה שלגביה ניתן להוכיח את קיומם של תנאי הזכאות באמצעות מסמכים בלבד – ניתן לשלמה גם לתקופה של שבע השנים שקדמו להגשת התביעה.

שינוי זה בהלכה לא הביא לפתרון הבעיה, שכן, כאמור, המוסד אינו רשאי, לפי הוראות חוק הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום), התשמ"ד-1984, לשלם תשלום פיצוי על שחיקת הגמלה אלא רק בעד תקופה של 12 חודשים.

זאת ועוד, ההלכה החדשה שנתגבשה בשנים האחרונות מבחינה בין זכות לגמלה שניתן להוכיחה באמצעות מסמכים בלבד לבין זכות לגמלאות אחרות. הבחנה זו מכבידה על ציבור המבוטחים ועל יכולתו של המוסד לביטוח לאומי להביא לידיעתם את כללי הזכאות לגמלאות.

הצעת החוק המונחת לפניכם מסדירה את שני הנושאים האמורים. החוק המוצע קובע כללים אחידים וברורים הן לגבי אורך תקופת התשלום הרטרואקטיבי והן לגבי הפיצוי בעד שחיקת ערך הגמלה המשולמת באיחור, אם משום שהתביעה הוגשה באיחור למוסד ואם משום שקביעת הזכאות היתה כרוכה בבירורים ממושכים.

הצעת חוק זו קובעת, שכל גמלה המשולמת על-ידי המוסד לביטוח לאומי באיחור – תשולם בתוספת הפרשי הצמדה. עוד נקבע בהצעה, שהגמלאות ששולמו עד כה לתקופות של שנה עד שלוש שנים שקדמו למועד התביעה, ישולמו מעתה לתקופה של ארבע שנים.

לפי כללים אלה ישולמו הגמלאות בתוספת הפרשי הצמדה למדד, גם כאשר הזכאי הגיש את התביעה למוסד באיחור.

הצעה חשובה זו מבטיחה את ערכן הריאלי של הגמלאות, גם אם שולמו באיחור, ובטוחני שכל חברי הבית יתמכו באישור ההצעה בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת מקסים לוי, יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, על הצעת החוק שהגשת לנו, שהיא ודאי חשובה לאזרחי מדינת ישראל.

יש שתי הסתייגויות לחבר הכנסת אפי אושעיה. בבקשה, אדוני.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, זו הזדמנות להודות ליושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, חבר הכנסת מקסים לוי, שפעם נוספת באה ביוזמתו שורה ארוכה של תיקונים בחוק על מנת שמצבן של האוכלוסיות החלשות במדינת ישראל ישתפר. אבל בזכותו של יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה אפשר בוודאי להודות גם לעוזריו הנאמנים – אפרת וכל הצוות, שנמצאים פה כרגע – על העבודה הטובה שהם עושים.

למעשה, הצעת החוק הזאת באה לתקן עוול שנגרם במשך שנים ארוכות למקבלי דמי מזונות, הבטחת הכנסה ונפגעי גזזת, נפגעי עירו דם, אסירי ציון וחסידיו אומות העולם, ילדים יתומים, ועוד שורה ארוכה של אנשים חלשים בחברה הישראלית שזקוקים לביטוח הלאומי.

חוק ההסדרים שהוגש לפני כמה חודשים לכנסת כלל בתוכו החלטה, שלפיה תאוחד הגבייה של הביטוח הלאומי עם מס הכנסה. אבל אחרי לחץ ציבורי כבד מאוד, הדיון בנושא הזה יופרד מחוק ההסדרים ויוחל למעשה בתחילת שנת 1998.

אני רוצה לומר, שהדיון הזה צריך להתקיים אך ורק בוועדת העבודה והרווחה, לא בוועדת הכספים ולא בוועדות אחרות, על מנת שנוכל לשמור על עצמאות הביטוח הלאומי.

שאלת האיחוד של הביטוח הלאומי עם מס הכנסה עולה מדי פעם, ואני רוצה לומר שאפקטיבית הביטוח הלאומי הוא פרוגרסיבי מאוד בתחולתו, אף שרבים מן התשלומים הם אוניברסליים. שלושת העשירונים הנמוכים מקבלים קרוב ל-50% מן התקבולים ומשלמים רק 2% או 3% מדמי הביטוח, בעוד שלושת העשירונים העליונים משלמים כשני-שלישים מדמי הביטוח ומקבלים רק קצת יותר מ-20%. למעשה, פה מתגלם הרעיון – שלם על-פי יכולתך, קבל על-פי צרכיך.

אני טוען, ורוב אנשי הלובי החברתי טוענים – אבל אני חושב שכל האוכלוסייה הישראלית צריכה לטעון – שדרושה הפרדה מוחלטת בין הגבייה של הביטוח הלאומי לבין מס הכנסה. זוהי הפרדה הכרחית, מהותית וביצועית. יש להאט ולבטל את ההליכים הגורמים לקשרי גומלין מרובים מדי בין שתי המערכות. עמדה זו מבוססת על הנתונים הבאים:

1. הביטוח הלאומי נועד במהותו להתמודד עם הנושאים הסוציאליים באופן עצמאי. אנשיו הם היחידים במשק עם ידע תיאורטי ואמפירי מקיף ואופרטיבי בנושאים אלו. חיסול הביטוח הלאומי פירושו ניתוק המדינה מהעשירונים התחתונים במשק.

2. הביטוח הלאומי הוא הגורם היחיד אשר הצליח בשנים האחרונות להילחם ביעילות במגמת גידול העוני במדינת ישראל.

3. תהליכי הליברליזציה, החשיפה וההתייעלות הכלכלית בישראל, יחד עם שיעורי האבטלה הגבוהים יחסית, יביאו בשנים הקרובות לגידול בצרכים הסוציאליים. גם על-פי התקציב שאישרנו היום, אנחנו יודעים שהמשק הולך להיות במצב הרבה יותר קשה, שמספר המובטלים יגדל גם מעבר לכל דמיון שהיה לנו עד לפני שבוע. רק מערכת נוסח הביטוח הלאומי תוכל להתמודד ביעילות עם תוצאות מצב זה, ולכן יש לחזק מוסד זה ולא להחלישו.

4. הביטוח הלאומי מטפל בגבייה ובהוצאה לגמלאות בקבוצות החלשות באוכלוסייה, שאינן נמצאות כלל בטיפול מס הכנסה, והדוגמאות לכך רבות וכוללות את מקבלי הבטחת הכנסה. אדוני היושב-ראש, למעשה, מקבלי הבטחת הכנסה, כל אלה שלא משלמים מס הכנסה כי הם לא מגיעים לסף המס הנדרש – כל אלה לא נמצאים במערכת של מס הכנסה. ועכשיו, אם יבטלו את הביטוח הלאומי, האנשים האלה יעלמו, כך שלא ידעו לקבל את הזכויות שלהם – קשישים, רבים מן הסטודנטים

והנכים וכן עוזרות הבית. הבדלים אלה באוכלוסיות היעד לטיפול ולגבייה מחייבים הפרדה בין המערכות.

5. הביטוח הלאומי מאופיין ברמה גבוהה של יעילות בגבייה, ולכן לא קיימת סיבה לבטלו. אל לנו להרוס את המוסד הסוציאלי החשוב כל כך למדינת רווחה כמו מדינת ישראל. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אפי אושעיה, על שתי ההסתייגויות שנימקת.

אדוני עומד על כך שנעמיד להצבעה את ההסתייגויות?

אפי אושעיה (העבודה):

לא, אדוני, אני מסיר אותן.

היו"ר ר' אדרי:

אני מאוד מודה לך, אדוני.

חברי הכנסת, נעבור להצבעה על חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1997, מסעיף 1 עד סעיף 20, כהצעת הוועדה. מי בעד ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 60

בעד סעיפים 1-20 – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 1-20 נתקבלו.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 6, נגד אין, נמנעים אין. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), אושרה בקריאה שנייה.

אדוני יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, האם אדוני מסכים שנעבור לקריאה שלישית?

מקסים לוי (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

כן.

היו"ר ר' אדרי:

ברשותכם, נעבור להצבעה בקריאה שלישית על חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19). מי בעד ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 61

בעד החוק – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1997, נתקבל.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 6, נגד אין, נמנעים אין. חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1997, אושר בקריאה שלישית. בהצלחה, אדוני חבר הכנסת מקסים לוי. אני מבקש להודות לך בשם הכנסת. אני בטוח שכל הנוכחים כאן מודים לך, ואזרחי מדינת ישראל ודאי מצטרפים לתודות שלנו.

אדוני חבר הכנסת אפי אושעיה, אנחנו מודים לך על ההסתייגויות שהגשת. ודאי תרמת תרומה חשובה מאוד להכנת הצעת החוק הזאת.

הצעת חוק מתן מידע על יכולת הפירעון של עוסק, התשנ"ח-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא והאחרון בסדר-היום של הכנסת: הצעת חוק מתן מידע על יכולת הפירעון של עוסק, בקריאה ראשונה, של חבר הכנסת אברהם פורז. יציג את החוק חבר הכנסת אברהם פורז. אדוני, בבקשה.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני כשבועיים אישרה הכנסת בקריאה ראשונה הצעת חוק שהגישה הממשלה בדבר מסירת נתוני אשראי. לפי סיכום שיש ביני לבין שר המשפטים, הצעת החוק הזאת, לאחר שתתאשר, אמורה להגיע יחד עם הצעת חוק מסירת נתוני אשראי לדיון משותף בוועדה משותפת לוועדת הכלכלה ולוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ר' אדרי:

ברשותך, אדוני, אני רוצה להודיע שרשימת הדוברים נעולה.

אברהם פורז (מרצ):

עניינה של הצעת החוק שלי פשוט, ואומר זאת בכמה משפטים. בחוק הגנת הפרטיות ניתנה הגנה לאנשים; זה בסדר. הסתבר – ולדעתי, לא זו היתה הכוונה – שאדם שמנהל עסק על שמו הפרטי יכול להסתתר מאחורי חוק הגנת הפרטיות, ולא יהיה אפשר למסור מידע עליו. לדוגמה, בעל חנות רהיטים שהשיקים שלו חוזרים, ובעבר כבר נתנו לו אנשים כמה פעמים מקדמות לקנות רהיטים ובסוף הסתבר שהרהיטים לא סופקו, אי-אפשר לומר עליו, ואי-אפשר לפרסם ברבים שהוא בעל יכולת פירעון גרועה, או שאיננו אמין, משום שזה תחת הגנת הפרטיות.

אפי אושעיה (העבודה):

איך ייעשה הפרסום?

אברהם פורז (מרצ):

יש היום חברות בעולם שמתמחות במסירת נתוני אשראי. לא מפרסמים את זה בעיתון, אלא, למשל, אם אתה הולך לעשות עסקה מסחרית, אתה יכול לפנות לאחת החברות האלה ותמורת עמלה קטנה יגידו לך: תראה, זה אחד שכבר היו לו שישה עסקים; היתה לו חנות בנהרייה, הוא סגר אותה ופשט את הרגל; היתה לו חנות בדימונה; הוא החליף את השם שלו. הם יכולים לשלוח לך את הנתונים האלה.

היום, אם זו חברה מסחרית בע"מ, אפשר למסור לך את הנתון. אבל אם האיש עושה את זה על שמו הפרטי, זה לא ניתן. זה בניגוד למה שמקובל בעולם.

במקביל, חוק מסירת נתוני אשראי שמשרד המשפטים מביא לכאן אומר מי רשאי למסור את המידע. דהיינו, לא כל אחד יכול לפתוח חברה ולתת מידע על אנשים, אלא צריכים תנאים בסיסיים על מנת להבטיח מהימנות, להבטיח מידע נכון, להבטיח את כל הדברים האלה. זו הצעת החוק של משרד המשפטים.

שתי ההצעות האלה, שנפגשות, מה הן עושות? הן מצד אחד אומרות: אדם שעוסק גם בשמו הפרטי ויש לו רקורד רע, יש לו רישומים גרועים, אנחנו יודעים שהעבר שלו גרוע, ניתן למסור עליו פרטים. מצד שני, רק גוף מוסמך שיקבל היתר יוכל למסור מידע על יכולת הפירעון.

הצעת החוק הזאת היא בעיקרה הצעת חוק צרכנית, משום שהיא מאפשרת מסירת מידע על אנשים שאינם מהימנים, אנשים שמרמים, ואם היא תתאשר עם הצעת החוק הממשלתית, אני מניח שאנחנו נביא שיפור במוסר התשלומים ובמוסר העסקים במדינה. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת פורז, על הצעת החוק בדבר מתן מידע על יכולת הפירעון של עוסק. אני חושב שהיא הצעה ראויה. אני שמח שגם הממשלה אינה מתנגדת להצעה שלך.

יש לנו רשימת דוברים ארוכה, 23 במספר, אבל אני יכול להניח את דעתכם, שכן 21 חברי כנסת מהרשומים אינם נוכחים. לכן אני מבקש להודיע, שכל מי שאינו נוכח, ממס' 1 עד 21, לא יקבל בשנית את רשות הדיבור. יש שני דוברים נוכחים שיקבלו את רשות הדיבור: הראשון – חבר הכנסת אפי אושעיה, ואחריו, אחרון הדוברים – חבר הכנסת ראובן ריבלין. שלוש דקות לרשותך, אדוני.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לברך את חבר הכנסת פורז על היוזמה בהצעת החוק הזו, שלמעשה תאפשר שקיפות של עסק, על מנת שהצרכן המצוי יוכל לדעת אם בעל העסק יכול לעמוד גם בהתחייבויות שלו לפי מקרים שהיו אתו בעבר.

מה שמטריד אותי, חבר הכנסת פורז, ובזה נצטרך לטפל אולי בהכנה לקריאה שנייה ושלישית – נצטרך למצוא את המנגנון, שאזרח מהשורה כשירצה לברר פרטים יוכל לעשות זאת. כי אני לא בטוח שכל אדם שהולך לקנות רהיטים, על-פי הדוגמה שנתת, יש לו הכלים לפנות לחברות המקצועיות שיוכלו לספק לו את הנתונים המקצועיים לגבי בעל העסק. הצעת החוק הזו באה ומסדירה את העניין ותאפשר את השקיפות. זה חשוב, אבל עדיין לא קיבלתי תשובה, ובדברי התשובה שלך אולי תסביר איך אזרח מהשורה שעובר ליד חנות רהיטים, רואה סלון שמוצא חן בעיניו, יוכל לדעת את הפרטים האלה. לא לכל אדם יש היכולת הטכנית ולפעמים גם הזמן לפנות לחברות הללו שמוסרות את הפרטים. היה טוב אם לפחות בתקופת מעבר, עד שאזרחי ישראל יתרגלו לקבל מידע מחברות מהסוג הזה, יוכלו לקבל את המידע הזה לא בדרכים עקיפות של חברות כאלה. בוודאי הנושא הזה יסייע למשפחות רבות, שאני מכיר גם באופן אישי, שמזמינות סחורה בחנות מסוימת, ויום אחד בעל החנות נעלם. אחר כך הוא פותח את החנות מעבר לרחוב, והם נשארו בלי הסחורה ובלי הכסף, והאיש ממשיך לחגוג.

לכן, זו יוזמה יוצאת מן הכלל. אני מברך אותך, חבר הכנסת פורז, ואני בטוח שההצעה תאושר.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אפי אושעיה, על דבריך.

אני מזמין את חבר הכנסת ראובן ריבלין. אדוני, בבקשה, באותו נושא. שלוש דקות לרשותך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת פורז, כמו תמיד אתה מפתיע ביכולת החקיקה שלך ובעירנותך לעניינים שהם לפעמים לקונה שלא נראית עד אשר נתקלים בה. אני מוכרח לומר, שכאשר ראיתי הבוקר את הצעת החוק על גבי המסך, משום שאינני חבר בוועדת הכלכלה ולא הייתי שותף להליכים של הקריאה הטרוםית, נפעמתי מבחינת הצורך בתיקון כפי שאתה דורש. אבל יש לי כמה השגות שאותן בוודאי אעלה בדיוני הוועדה, משום שכאן קצרה היריעה וקצר הזמן.

רוצה אני רק לומר, שמדובר כאן בנושא שהוא למעשה הגנה, אותה הגנה שמבקש אתה לתת לאדם כאשר הוא בא ומבצע פעולה שהיא לכאורה בניגוד לחוק להגנת הפרטיות. אין לי כל ספק, שבעיקרון אתה צודק, והרי אתה דומה להלל, שתיקן את תקנת הפרוזבול, ובעקבותיה – היתר עסקה. שהרי אם לא תיתן הגנה כזאת לאדם, יכולים להימצא הרבה אנשים שייפגעו בגלל חשש של החזרי שיקים או של אי-יכולת פירעון שהופכת להיות מגפה, בוודאי בזמנים של משברים כלכליים כאלה או אחרים. אם אדם לא יקבל את האפשרות לבוא ולבדוק את האנשים שהוא עוסק אתם, גם אם הוא אדם פרטי ואינו תאגיד, בהחלט יכול הדבר להיות לרועץ גם לאותם אנשים שאין להם כל התנגדות שיבואו ויבדקו את מצבם הכלכלי על מנת לעשות אתם עסקות.

ההגנה שניתנת לנוכל בפוטנציה או לאדם שלמעשה מציג את עצמו כלפי הציבור ביומרות, כאילו הוא יכול למלא אחר התחייבויות שעה שאין לו אפילו כוונה לקיים אותן, ואין מדובר פה בעסקות פוליטיות אלא בעסקאות יומיומיות – כי בעסקות פוליטיות שמענו כבר שיש מקרים רבים שאפילו מותר לפעמים

לשקר, חלילה – אני בהחלט חושב שהתקנה והתיקון שאתה מבקש לעשותם כאן, בהסתייגויות מעטות, ובוודאי כאשר באים ומגלים את כוונת המחוקק, אם וכאשר לימים יבקשו לפרש אותה הגנה אשר אתה נותן כאן לצורך קביעה, האם היא עומדת – – –

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת ריבלין, אתה חבר ועדת החוקה, חוק ומשפט?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כן, אדוני.

אברהם פורז (מרצ):

אולי תבוא לוועדה המשותפת לוועדת החוקה ולוועדת הכלכלה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זאת ועדה משותפת?

אברהם פורז (מרצ):

הצעת החוק עוברת לוועדה משותפת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם הצעת החוק עוברת לוועדה משותפת, לא אצטרך אפילו להיות ער לעניין, כי אני חבר מן המניין בוועדת החוקה, חוק ומשפט, ואשמח להיות בוועדה משותפת, משום שאני חושב שאולי ניתן אפילו להרחיב חוק זה גם לעניינים אחרים. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אני רק מבקש להעיר, חבר הכנסת פורז, ועדת הכלכלה עסקה בהצעת החוק הזו. אם היא עסקה, לפי התקנון היא חייבת – – –

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, יש הסכמה שאנחנו נקים בשלב שאחרי הקריאה הראשונה ועדה משותפת לוועדת החוקה ולוועדת הכלכלה והיא תדון בשתי ההצעות. ועדת הכנסת מוסמכת.

היו"ר ר' אדרי:

נעביר את ההצעה לוועדת הכנסת והיא תכריע.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הואיל והחוק קשור גם באיזו צורה בחוק לשון הרע, אין כל ספק שוועדת החוקה, חוק ומשפט היא המוסמכת לדון, משום שהנושא הוא לא רק נושא כלכלי אלא הוא נושא משפטי שנוגע גם לזכויות האזרח.

אברהם פורז (מרצ):

לגבי חוק מסירת נתוני אשראי, מדובר במאטריה שוועדה משותפת היא המקום האידיאלי בשבילה.

היו"ר ר' אדרי:

נעביר את ההצעה לוועדת הכנסת, והיא תכריע בסוגיה הזאת.

אני מזדה לך, חבר הכנסת ריבלין, על דבריך המעניינים.

אנחנו עוברים להצבעה. מי להצעת חוק מתן מידע על יכולת הפירעון של עוסק, מאת חבר הכנסת פורז?

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 4

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק מתן מידע על יכולת הפירעון של עוסק, התשנ"ח-1997,
לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

הי"ר ר' אדרי:

בעד – 4, נגד אין, נמנעים אין. הצעת החוק אושרה בקריאה ראשונה והיא תעבור לוועדת הכנסת,
כדי להחליט היכן להכניס לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

אדוני חבר הכנסת פורז, אני מבקש להודות לך על היוזמה הברוכה, על היוזמה הראויה, ואני חושב
שהיא תהיה לתרומה גדולה לציבור שעוסק בתחומים שדנה בהם הצעת החוק.

חברי הכנסת, אני מבקש להודיע לכם שתם סדר-היום. ישיבת הכנסת הבאה תתקיים מחר, יום
שלישי, ח' בטבת התשנ"ח, 6 בינואר 1998, בשעה 16:00.

לפני שאנעל את הישיבה אני מבקש להודות לסגנית מזכיר הכנסת, לקצרניות, לחברי הכנסת
המעטים – חברי הכנסת ריבלין ופורז – על נוכחותם כאן, לסדרנים שמלווים אותנו בצורה יעילה
ומועילה, לערוץ-3, לטכנאים, לעיתונאים ולקהל שיושב אתנו במליאה וגם צופה בנו בבתים.

אני מאחל לכולכם ערב נעים, מוצלח ומבורך. כל טוב. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 18:00.